

Bakalářská práce

Kritéria rodičů pro výběr mateřské školy

Studijní program:

B0112A300007 Učitelství pro mateřské školy

Autor práce:

Diana Jirdásková

Vedoucí práce:

PhDr. Radka Harazinová, Ph.D.

Katedra pedagogiky a psychologie

Liberec 2023

Zadání bakalářské práce

Kritéria rodičů pro výběr mateřské školy

<i>Jméno a příjmení:</i>	Diana Jirdásková
<i>Osobní číslo:</i>	P20000365
<i>Studijní program:</i>	B0112A300007 Učitelství pro mateřské školy
<i>Zadávací katedra:</i>	Katedra pedagogiky a psychologie
<i>Akademický rok:</i>	2021/2022

Zásady pro vypracování:

Cíl: Zjištění klíčových a vedlejších kritérií rodičů, pro výběr mateřské školy, pro jejich dítě.

Požadavky: pravidelné konzultace, studium odborné literatury

Metoda: dotazník pro rodiče dětí, rozhovor, analýza dostupných kulikulárních dokumentů

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování práce:

Jazyk práce:

tištěná/elektronická

Čeština

Seznam odborné literatury:

BEČVÁŘOVÁ Z., 2003. *Současná mateřská škola a její řízení*. Praha: Portál, 154 s.

ISBN 80-7178-537-7.

CHRÁSKA M., 2007. *Metody pedagogického výzkumu*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1369-4.

LANGMEIER J., KREJČÍŘOVÁ D., 2006. *Vývojová psychologie*. Praha: Grada. ISBN

80-247-1284-9.

PRŮCHA J., 2017. *Moderní pedagogika*. Praha: Portál, 483 s. ISBN 978-80-262-1228-7.

SMOLÍKOVÁ K. a spol., 2004. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha: MŠMT.

Vedoucí práce:

PhDr. Radka Harazinová, Ph.D.

Katedra pedagogiky a psychologie

Datum zadání práce:

16. listopadu 2021

Předpokládaný termín odevzdání: 26. dubna 2023

L.S.

prof. RNDr. Jan Pícek, CSc.
děkan

prof. PhDr. Tomáš Kasper, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 1. dubna 2022

Prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Jsem si vědoma toho, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má bakalářská práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědoma následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

Obsah

1	Úvod	11
2	Dítě předškolního věku.....	12
2.1	Charakteristika předškolního období	12
2.2	Biologický vývoj dítěte.....	12
2.2.1	Hrubá motorika.....	13
2.2.2	Jemná motorika.....	13
3	Kognitivní vývoj dítěte předškolního věku	14
3.1	Myšlení	14
3.2	Emoční vývoj	15
3.2.1	Řeč	15
4	Sociální vývoj	16
4.1	Socializace dítěte a vstup do mateřské školy	16
4.2	Připravenost dítěte na vstup do základní školy	17
4.3	Školní zralost	17
4.3.1	Školní připravenost.....	17
4.3.2	Školní nezralost	18
5	Rodina.....	19
5.1	Charakteristika rodiny.....	19
5.2	Rodina jako systém	19
5.2.1	Úplná a neúplná rodina.....	20
5.2.2	Působení výchovných stylů	20
5.3	Hlavní funkce rodiny	21
6	Vývoj předškolního vzdělávání	22
6.1	Cíle předškolního vzdělávání.....	23
7	Mateřská škola.....	24
7.1	Cíle mateřské školy.....	24

7.2	Funkce mateřských škol.....	24
7.3	Druhy mateřských škol	25
7.4	Výběr mateřské školy ze strany rodiče	27
7.5	Spolupráce a komunikace s rodiči	28
8	Předškolní vzdělávání dle kurikulárních dokumentů	29
8.1	Charakteristika Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (RVP PV) 29	
8.2	RVP PV – spolupráce a komunikace s rodiči	30
8.3	Charakteristika ŠVP PV.....	31
8.4	Charakteristika TVP PV	32
9	Pedagog v mateřské škole.....	33
9.1	Osobnost a profesní kompetence učitele.....	33
9.2	Úroveň vzdělávání pedagogů v mateřských školách	34
10	Metodologie výzkumu.....	36
11	Výsledky dotazníkového šetření.....	40
11.1	Otázka č. 1 – Jakého jste pohlaví?	41
11.2	Otázka č. 2 – Kolik je Vám let?	42
11.3	Otázka č. 3 – Kolik let je Vašemu dítěti?.....	43
11.4	Otázka č. 4 – Kolik má Vaše dítě sourozenců?.....	44
11.5	Otázka č. 5 – Jaký byl rozhodující faktor pro výběr školky pro Vaše dítě?	45
11.6	Otázka č. 6 – V čem by podle Vás měla MŠ podporovat osobnost Vašeho dítěte	48
11.7	Otázka č. 7 – Jak by podle Vás měla vypadat ideální školka?.....	51
11.8	Otázka č. 8 – Jaký by podle Vás měl být ideální pedagog?	54
11.9	Otázka č. 9 – Jaké jsou Vaše vzpomínky na MŠ?.....	57
11.10	Otázka č. 10 – Máte pocit, že pedagogové mají v níže uvedených kategoriích na rodiče vysoké nároky?	58
11.11	Otázka č. 11 – Víte, podle jakých dokumentů se v MŠ vyučuje, a zajímáte se o školní vzdělávací program dané školky?.....	60
11.12	Otázka č. 12 – Jste spokojeni s výběrem školky pro Vaše dítě?	61

11.13	Otázka č. 13 – Je něco, co Vám ve školce chybí a chtěli byste to změnit, nebo co byste naopak rádi ocenili?	62
12	Zhodnocení výsledků.....	63
13	Strukturovaný rozhovor.....	64
14	Diskuze	70
15	Závěr.....	72
16	Zdroje.....	74
17	Seznam Grafů	78
18	Seznam příloh.....	79
19	Přílohy	80

Poděkování

Ráda bych na tomto místě poděkovala paní PhDr. Radce Harazinové, Ph.D., za odborné rady, vhodné připomínky, častou spolupráci a především vstřícný přístup. Dále bych také ráda poděkovala své rodině za neutuchající podporu. Své poslední poděkování bych chtěla věnovat všem rodičům, kteří mi pomohli s vyplněním dotazníkového šetření, a rovněž učitelkám a ředitelkám školek za vstřícnou spolupráci.

Anotace

Tato bakalářská práce se zaměřuje na zjištění hlavních a vedlejších kritérií pro výběr mateřské školy ze strany rodičů. Stěžejním podkladem pro tuto práci je výzkumná část. Ta se skládá z dotazníkového šetření, které je určeno pro rodiče dětí navštěvujících MŠ. Zároveň jsou v práci uvedeny rozhovory s učitelkami jednotlivých mateřských škol. Tyto rozhovory slouží především pro zjištění možností, které faktory jsou v praxi uplatnitelné, a které nikoliv. Práce obsahuje pojmy seznamující s danou tematikou, praktické informace a zjištění poznatků, které mohou být pro školky velkým přínosem.

Klíčová slova

mateřská škola, předškolní věk, pedagog, dítě a rodič, předškolní vzdělávání, kritéria rodičů pro výběr MŠ.

Annotation

This bachelor's thesis focuses on the identification of the main and secondary criteria for the choice of a kindergarten by parents. The main basis for this work is the research part. This consists of a questionnaire survey, which is intended for parents of children in kindergarten. At the same time, the work includes interviews with teachers of individual kindergartens. These interviews are mainly used to find out which factors are applicable in practice and which are not. The work contains terms introducing the topic, practical information and finding results that can be of great benefit to kindergartens.

Keywords

kindergarten, preschool age, teacher, child and parent, preschool education, parents' criteria for choosing a kindergarten.

1 Úvod

Jelikož jsem studentkou oboru Učitelství pro mateřské školy a prošla jsem již určitou praxí během studia, uvědomila jsem si, jak důležitá je spokojenost nejen dětí v mateřské škole, ale i jejich rodičů. Dle slov ředitelky mateřských škol je spolupráce s rodiči mnohdy velmi náročná a jejich kritéria a požadavky často nelze splnit. Z tohoto důvodu jsem se rozhodla vybrat si téma, které se touto problematikou zabývá a zároveň slouží ke zjištění užitečných poznatků.

Cílem práce je tedy zjištění hlavních a vedlejších kritérií pro výběr mateřské školy ze strany rodičů. V teoretické části se zabývám tématy, jako je například charakteristika předškolního období, vývoj dítěte v předškolním věku, sociální vývoj dítěte, rodina, předškolní vzdělávání v České republice, dále také funkcí mateřské školy, analýzou kurikulárních dokumentů a v neposlední řadě samotnou pracovní pozicí pedagoga v mateřské škole. Všechna tato témata se pokouším stručně vymezit a shrnout. Čerpám především z kvalitních zdrojů odborné literatury, elektronických zdrojů a cenných rad pedagogů.

V praktické části své práce se zabývám především výzkumem. Ten se skládá z dotazníkového šetření, které je určeno pro rodiče dětí v mateřských školách. Součástí výzkumu jsou také rozhovory s učitelkami mateřských škol. Samostatnou kapitolu tvoří metodologie výzkumu, ve které se pokouším představit podobu dotazníkového šetření. Zároveň zde rovněž seznamuji s průběhem výzkumu a představuji výzkumný vzorek. V závěru práce provádím shrnutí a vyhodnocení výsledků z obou výzkumných metod. Pokouším se výsledky zpracovat do přehledných grafů, které jsou součástí této bakalářské práce. Na základě těchto výsledků shrnuji nejzásadnější faktory požadované rodiči při výběru mateřské školy.

2 Dítě předškolního věku

V této kapitole se budeme zabývat charakteristikou předškolního období, biologickým vývojem dítěte a také jeho hrubou a jemnou motorikou. Kapitola byla do práce zařazena především z toho důvodu, jelikož se jedná o důležité oblasti, v rámci nichž mohou rodiče očekávat ze strany MŠ podporu při maximálním rozvoji jejich dětí.

2.1 Charakteristika předškolního období

Předškolní období lze definovat jako období od početí dítěte až po jeho vstup na základní školu. Především se jedná o 3. až 6. rok života dítěte. S tím souvisí i specifická výchova v oblasti sociální a emocionální (Langmeier a Krejčířová, 2007).

Předškolní období je možné označit jako jednu z nejdůležitějších etap v životě dítěte. Jedná se o období, ve kterém se dítě rozvíjí ve všech směrech. Nadále se zlepšuje v oblastech fyzických, kognitivních i sociálních. Projevuje zájem, chce se učit novým věcem a je zvědavé. Začíná se pomalu začleňovat do společnosti a chápat tak společenské normy. Jedinec je plný fantazie, velmi rád vypráví a domýšlí si různé příběhy (Matějček, 1996).

Ve všech oblastech zmíněných výše by mělo být dítě maximálně rozvíjeno a podporováno jak ze strany rodičů, tak ze strany školky. Pedagogové by měli vybízet děti k činnostem zaměřeným na dosažení a prohloubení dovedností a znalostí, které budou potřebné pro vstup na základní školu. Před vstupem na základní školu je důležité, aby kvalitně fungovala komunikace mezi rodiči a školkou. Rodiče by se měli zajímat o výsledky dítěte, sledovat jeho silné, ale i slabé stránky, které je potřeba často řešit nápravou (Kořátková, 2014).

2.2 Biologický vývoj dítěte

Mezi 3. až 6. rokem věku dítěte dochází k velmi výrazným fyziologickým změnám. Předškolák se vytahuje a nabírá sílu. Vývoj dítěte v tomto období dozrává, postupně se rozvíjí. Jedinec je samostatnější, běhá, zvládá chůzi do schodů a nemá již problém se svou stabilitou. Dítě se také samo oblékne, nají se a zvládá základní hygienické návyky. Dochází k neustálému zlepšování jeho pohybové koordinace. Školka a pedagogové by měli nabízet

dětem dostatek sportovních aktivit, při kterých je dítě připravené rozvíjet své získané kompetence a dovednosti (Thorová, 2015).

2.2.1 Hrubá motorika

Další oblastí je hrubá motorika, tu je možné definovat jako pohyb, který vychází z celého těla. Jedná se zejména o pohyb velkých svalových skupin. Předškolák již zvládá skákání, přeskoky, stoj na jedné noze, běh, lezení po žebřinách a hod míčem. Jedinci jsou velmi rychlí a rádi se pohybují. Pohyblivost a přesnost se postupně zlepšuje, což lze pozorovat právě při výše uvedených činnostech. Pedagog i rodiče by měli pomocí pohybových aktivit motoriku rozvíjet (Langmeier a Krejčířová, 2007).

2.2.2 Jemná motorika

Jemná motorika se vyznačuje pohybem prstů a zápěstí. Nejčastěji jedinci v předškolním věku rozvíjejí svou jemnou motoriku nevědomě při práci se stavebnicemi, puzzlemi, na pískovišti, ale i při výtvarných činnostech, kde jsou využívány nůžky a jiné pomůcky. V této oblasti je také kladen důraz na přesnost a obratnost (Bednářová a Šmardová, 2011).

Zručnost dítěte se projeví při sebeobslužných činnostech, jako je například oblékání. Zároveň se jemná motorika rozvíjí nejvíce při kresbě. Ve čtyřech letech by již měl být fixován správný špetkový úchop, který je vhodné pravidelně procvičovat pro nácvik budoucího psaní (Langmeier a Krejčířová, 2007).

3 Kognitivní vývoj dítěte předškolního věku

V další kapitole budou definovány základní úrovně myšlení u dítěte předškolního věku, součástí bude rovněž seznámení s vývojovými zvláštnostmi v tomto období. Zaměříme se také na oblast emočního vývoje a řeči, což jsou všechno velmi důležité oblasti, na jejichž rozvoj mohou klást rodiče veliký důraz.

3.1 Myšlení

Langmeier a Krejčířová (2007) zmiňují, že u dítěte kolem čtvrtého roku věku dochází k posunu myšlení z úrovně předpojmové na úroveň názornou. Předpojmové myšlení zahrnuje u dítěte potřebu pracovat se slovy a symboly, které si následně zapamatuje a dokáže si je vybavit a propojit ve své mysli. Dítě, které je ve fázi názorného myšlení, již dokáže usuzovat ze svých vlastních prožitků. Pro dítě je tedy důležité to, co vidí, avšak jedinec stále není schopný logických operací, tudíž vychází pouze z toho, co vnímá, a pracuje tak se svými smysly.

Předškolák ještě není schopen utvořit si logický závěr a vyskytuje se u něj tzv. centrace, což je schopnost, kdy se dítě kouká na věci pouze z jednoho úhlu pohledu a nebere v potaz ostatní jevy. Díky tomu se ještě stále vytvářejí chyby při jeho rozhodování (Thorová, 2015).

Z těchto poznatků tedy vyplývá, že symbolické i předoperační myšlení je stále vázáno na zkušenosti a prožitky dítěte. Myšlení u dítěte je v tomto období označováno také jako tzv. egocentrické – dítě vše usuzuje podle svého pohledu, magické – dle fantazie dítěte se věci proměňují a artificialistické – dítě si myslí, že za vším, co vzniklo, stojí člověk (Langmeier a Krejčířová, 2007).

Dítě v tomto období usiluje o to, aby bylo vše přesně tak, jak je domluveno. Tento projev je označován jako konformita. Jedinec přesně ví, co kdo může dělat, a co ne. Chce se ztotožnit s ostatními a chce dělat stejné věci (Matějček, 2005).

3.2 Emoční vývoj

Školka postupně rozvíjí emoční vývoj dítěte, to začíná být ve svých emocích stabilnější. Dítě začíná toužit po kontaktu s ostatními dětmi a začínají se tak utvářet nové komunikační dovednosti, jako je žalování či posmívání. Berou často vše s humorem a nejsou ještě schopny odhadnout určitou míru. Strach z dospělých se mění v určitý odstup či stud a děti již dokáží s cizími lidmi komunikovat. Jedinci jsou již také méně plačtiví, ale stále jsou vystavováni velkým strachům či úzkostem. Proto potřebují od rodiny cítit pocit jistoty a bezpečí. U předškoláka se rozvíjí sebehodnocení, začíná si uvědomovat své chování. Zároveň začíná pociťovat a sdílet kladné emoce s učitelkami či jinými dospělými osobami, pokud je osočován, pracuje již s pocity viny a studu. Vnímá svůj úspěch a neúspěch a má často velmi precitlivělé reakce. Dochází tak k rozvoji svědomí a morálky (Thorová, 2015).

3.2.1 Řeč

Vývoj řeči a komunikace u dítěte je jedním z nejdůležitějších momentů. Největší rozvoj řeči nastává mezi třetím až čtvrtým rokem života dítěte. Vývoj řeči bývá zpravidla ovlivněn motorikou, vnímáním a sociálním prostředím. Řeč se zpravidla rozděluje do čtyř rovin. První rovinou je foneticko-fonologická rovina, ve které se u dítěte pozoruje správná výslovnost a rozlišování hlásek. Druhou rovinou je tzv. morfologicko-syntaktická rovina, ve které se dítě učí utvářet nejdříve jednoduché věty a ve čtvrtém roce již zvládá tvořit plná souvětí. Další, lexikálně-sémantická rovina, nám ukazuje úroveň slovní zásoby dítěte a porozumění řeči. Poslední, pragmatická rovina, sleduje řeč dítěte v praxi a při běžných činnostech (Bednářová a Šmardová, 2011).

V těchto čtyřech rovinách dochází u dětí k postupnému rozvoji. Jedná se ale vždy o velmi individuální záležitost. Děti se postupně zbaví „patlavosti“ a jejich řeč se stává srozumitelnější. Velké pokroky je možné vidět ve větných stavbách a rozsahu. Děti začínají mít mnohem větší zájem o mluvenou řeč. Postupně se rozšiřuje jejich slovní zásoba, a to pomocí písniček a říkadel, které jsou dětem v prostředí MŠ nabízeny. Dítě má možnost postupně posouvat svou řečovou úroveň také v poznacích o sobě a okolní společnosti (Langmeier a Krejčířová, 2007).

4 Sociální vývoj

Tato kapitola bude zaměřena na připravenost dítěte pro vstup do MŠ a ZŠ. Rovněž zde bude popsána školní zralost – toto téma bude rozděleno na další dvě podkapitoly. Tato kapitola slouží především k přiblížení důležitosti MŠ z hlediska přípravy dětí pro výuku na základních školách.

4.1 Socializace dítěte a vstup do mateřské školy

Děti si v předškolním období začínají uvědomovat své myšlenky a pocity. Jsou velmi závislé na rodinném prostředí a nejraději tráví čas společně s rodinou. Právě škola tak pro děti bývá místem, kde si osvojují své postoje chování, a postupně si tak zvykají na odloučení od rodiny. Děti se však velmi rychle naučí vycházet s ostatními a postupně si přivyknou na mateřskou školu (Thorová, 2015).

Adaptační fáze může být často obtížná nejen pro samotné děti, ale i jejich rodiče. To především z toho důvodu, že se o své děti začínají dělit i se svým okolím. Předškolní zařízení se ovšem potřebám těchto jedinců snaží vyjít vstříc a bývají jejich potřebám otevřená. Některé MŠ například dovolují rodičům s dětmi navštívit svá zařízení společně. Díky tomu může rodič více poznat prostředí a režim svého dítěte v dané mateřské škole (Koťátková, 2014).

Pro dítě je rodinné prostředí tím nejdůležitějším. V rodině totiž nastává primární socializace¹, při které se dítě učí základním vzorcům chování. Socializace je složena ze tří vývojových aspektů. Prvním aspektem je sociální reaktivita, kterou můžeme označit jako rozšiřování a diferencování vztahu dítěte k bližší i širší společnosti. Dalším vývojovým aspektem je vývoj sociálních kontrol. Z tohoto pojmu vyplývá, že jedinec si postupně utváří určité normy a hodnoty v dané společnosti. Tyto normy jsou zpravidla nastaveny rodiči či vychovateli, dítě si je pak automaticky fixuje. Jedinec má nastavené určité mantinely, které respektuje, a ví tak, že takové chování vede k úspěchu. Posledním aspektem je osvojování sociálních rolí, což jsou činy dítěte, které okolí akceptuje a přijímá. Tyto činy jsou od dítěte očekávány, a to v souladu s jeho stářím, pohlavím a společenským postavením (Langmeier a Krejčířová, 2007).

¹ Probíhá u novorozenců. Je uskutečňována skrze nejbližší osoby, jako jsou rodinní příslušníci a přátelé. Získané normy jsou označovány jako stabilní. Jedinci si v této fázi osvojují především jazyk a základy chování. Probíhá zhruba do třetího roku života (Jandourek, 2009).

4.2 Přípravenost dítěte na vstup do základní školy

Z hlediska mateřské školy lze připravenost na vstup do základní školy definovat jako dlouhodobé a komplexní rozvíjení dítěte po všech jeho stránkách, které již byly zmíněny výše. Do tohoto označení řadíme všechny aktivity, které jsou zařazeny během dne, respektive vše, co se ve výchovně-vzdělávací činnosti naplňuje společně s individuálními vývojovými vlohami dítěte. Jedná se o oblasti smyslové, pohybové, sebeobslužné, sociální a kognitivní. Propojenost těchto oblastí u dítěte nastartuje předpoklady pro pohodový rozvoj dítěte a podporuje ho při jeho vzdělávání, což je pro jeho budoucí život nepostradatelné. Před plněním povinné školní docházky se pedagogové snaží zaměřit na vše, co bude dítě ve škole potřebovat. Odborně se tento termín označuje jako klíčové kompetence, které jsou následně rozvrženy do očekávaných výstupů (Kořátková, 2014).

Právě připravenost dítěte z mateřské školy na vstup do ZŠ může být kritériem pro výběr školky ze strany rodiče. Tato otázka bude tudíž zařazena také do dotazníkového šetření.

4.3 Školní zralost

Dle Bednářové a Šmardové (2011) lze školní zralost definovat jako dosažení určitého stupně vývoje v jednotlivých oblastech výchovně-vzdělávacího procesu.

Školní zralost označuje především zralosti fyzické a psychické. Takovouto zralost lze tedy chápat jako začlenění dítěte do školního prostředí, které je zaměřeno na fyzické a mentální schopnosti. Velmi pozitivní vliv na rozvoj těchto oblastí má rodina, která dbá na pravidelný režim, zdravé stravování, zařazování pohybových aktivit a efektivní trávení času v přírodě (Kořátková, 2014).

4.3.1 Školní připravenost

Jedná se o pojem, který je spojen se záměrným řízením a souvisí s připraveností na vstup do základní školy. Školní zralost je stav, kdy jsou rozvíjeny praktické vědomosti a dovednosti, které jsou následně uplatněny a nadále rozvíjeny ve školním vzdělávání na odpovídající úrovni. Pedagog tyto vědomosti a znalosti před vstupem na základní školu posuzuje v MŠ a zkoumá jejich úroveň (Kořátková, 2014).

4.3.2 Školní nezralost

Školní nezralost lze definovat jako určitý aspekt, při kterém je dítě v některých oblastech nedostatečně vyzrálé. Nejčastěji tuto vývojovou nezralost mohou pozorovat rodiče nebo mateřská škola, která může dítě srovnávat s ostatními dětmi. Stejně tak i lékař, který může diagnostikovat fyzickou nezralost, či pedagogicko-psychologická poradna, kam jsou rodiče s dětmi na základě posouzení učitele v mateřské škole odkázáni. V případě, že pedagogicko-psychologická poradna doporučí odklad školní docházky nebo si to sám rodič přeje, je povinnost dítě zapsat v řádném termínu ke školní docházce. Ředitel školy na základě doporučení z PPP může povinnou školní docházku odložit o jeden rok. Jako nejčastější důvody odkladu školní docházky se uvádějí především problémy s řečí, pozorností, soustředěností a grafomotorikou (Ležalová, 2007, online).

5 Rodina

V kapitole s názvem rodina je cílem charakterizovat základní rysy rodiny a vystihnout její nejdůležitější funkce, které jsou velmi zásadní pro vývoj a úspěšnost dítěte. V kapitole je nejprve definován pojem rodina a následně jsou zde popsány i druhy rodiny, její funkce a výchovné styly. Na základě svých postojů a priorit volí rodina školku pro své dítě.

5.1 Charakteristika rodiny

Současnou rodinu lze označit jako rodinu nukleární, což znamená, že je složena z jedinců, kteří tvoří jádro a sdílejí svůj intimní život. V rodině nastává již zmíněná tzv. primární socializace dítěte a prohlubuje se při velmi spjatém vztahu dítěte s matkou a dalšími rodinnými příslušníky. To, jaké vazby a chování rodina dítěti poskytuje, se následně odráží v základech jeho chování a myšlení. Díky rodičům dítě dále rozvíjí své sociální role. Na primární socializaci navazuje socializace sekundární. Ta se vyskytuje v prostředí mateřské školy, která připravuje dítě na jeho roli ve společnosti (Helus, 2015).

5.2 Rodina jako systém

Označíme-li rodinu jako systém, poté je možné ji definovat jako skupinu se společnou minulostí, přítomností, plánovanou budoucností a navzájem provázanými proměnnými vztahy. Jedinci této skupiny bývají propojeni dědičností, manželstvím, adoptováním dítěte či určitým společenským propojením během jejich života. Nastane-li situace, kdy jsou mezi blízkými jedinci velmi intenzivní a emociální vazby, pak lze použít pojem rodina. Rodinu nezkoumáme jen jako samostatné osoby, nýbrž jako vzájemně se ovlivňující jednotky. Jako příklad je možné uvést ranní rozhovor dítěte s jeho rodičem, kde je možné pozorovat jejich vzájemné interakce a postoje (Sobotková, 2007).

Rodinný systém má však i své podsystémy. Ty jsou nejčastěji dány národností, pohlavím či specifickými postoji v chování. Subsystém může utvářet i otec a syn či otec se svým otcem. Není neobvyklé, že pokud nastane problém v jednom subsystému, promítne se následně do celku. Pokud například opustí otec matku s dcerou, nebude již systém (rodina) fungovat. Rodina bývá též zapojena do širší společnosti, do které řadíme sousedy či přátele. Tato

skupina rodinu ovlivňuje a stejně tak rodina ovlivňuje ji. Rodinu rovněž obklopují vztahy vnější, které tvoří určité instituce, jež jsou běžně navštěvovány. Proměny, ke kterým v rodinách dochází, bývají zpravidla kontinuální, což znamená, že bývají pomalé, postupné a přicházejí vývojově. Naopak diskontinuální proměny jsou okamžité a přicházejí často neplánovaně (Matějček, 1992).

5.2.1 Úplná a neúplná rodina

Neúplnou rodinu je možné definovat jako rodinu, ve které dítě vyrůstá pouze s matkou či otcem. Naopak úplnou rodinu tvoří matka, otec a dítě. Neúplné rodiny známe již od pravěku, avšak neúplnost „pravěkých“ rodin byla způsobena úmrtím otce či matky. K boomeru rozvodovosti začalo docházet především ve 2. polovině 20. století. Rozvodovost v ČR je mnohem vyšší než v okolních zemích. Je důležité brát v potaz určité faktory, které mají s touto problematikou spojitost. Lze mezi ně zařadit příliš přísné nároky na vzdělání dítěte, potřebu kvalitních citových vztahů a pocit jistoty a bezpečí. Tyto jevy může často dítě v neúplné rodině postrádat. Školka by měla být místem, kde budou tyto potřeby, jejichž absenci mohou děti z neúplných rodin pociťovat, doplňovány. Výzkumy ukazují, že k největším potížím dochází u dítěte při ztrátě otce či matky. Ztráta matky či otce způsobuje velké psychické problémy. Smrt, rozvod či odloučení rodičů z jakéhokoliv důvodu není důvodem k problémovému chování dětí. Avšak děti z neúplných rodin mají větší sklony k horšímu či problémovějšímu chování, jelikož mohou být mnohem více ovlivněny okolními jevy (Matějček, 2017).

5.2.2 Působení výchovných stylů

Stejně tak mohou působit na dítě výchovné styly. Výchovné styly jsou členěny různě. To, jaký výchovný styl rodič zastává, může ovlivňovat výběr školky pro jejich dítě. Pro účely této práce je využito členění výchovných stylů dle K. Lewina (in Mertin a Gillernová, 2015), které patří k nejznámějším. K. Lewin rozděluje styly do tří kategorií. První skupinou je autokratický styl. Jedná se o styl, který je specifický příkazy a úkoly. Dítě nemá žádnou svobodnou volbu. Druhým výchovným stylem je styl liberální. Tento styl je spíše volnější s ohledem k vlastní volbě dítěte, rodič nijak nezasahuje do jeho rozhodování a nechává zodpovědnost na něm. Další styl je označován jako styl integrační. V rámci integračního stylu dává rodič dítěti prostor pro jeho rozvoj, nabízí mu různé možnosti řešení, komunikuje s

dítětem, podporuje jej. Tyto výchovné styly však neukazují význam emočního vztahu k dítěti, tudíž nejsou tak přesné. Z tohoto důvodu je využíván dimenzionální model, kde se prolínají dvě oddělené dimenze. Jedná se o model dimenze emočního vztahu a model dimenze řízení. Dimenzi emočního vztahu lze popsat jako dva nástroje. Jeden z nich je kladný a druhý záporný. Rodiče dítěti dávají lásku a dávají mu najevo své city, z druhého pohledu však může dítě cítit pocit chladu a pocit méněcennosti. Naopak střední forma vychází z kladného citového zacházení pouze od jednoho rodiče, přičemž druhý rodič využívá záporný vztah k dítěti. Záporná forma je charakteristická tím, že dítě necítí žádnou podporu ze strany rodiče. Vždy však záleží na rodičích, jak budou tyto požadavky kontrolovat a dohlížet na jejich plnění. Plnění těchto požadavků a kontrola pak vytvářejí základní formy řízení v rodině. Dimenze řízení a dimenze emočního vztahu jsou neustále propojeny a vzájemně se doplňují (Mertin a Gillernová, 2015).

5.3 Hlavní funkce rodiny

Pro dítě představuje rodina především emocionální zázemí a je místem, kde dítě pociťuje jistotu a bezpečí. Rodina plní dítěti hned několik funkcí. Tou první je funkce biologická a reprodukční, která zabezpečuje udržení života početím a porozením jedince. Zabezpečuje tak všechny potřebné podmínky pro jeho další rozvoj. Dalšími funkcemi jsou složky emociální, ekonomické či socializační a výchovné. Za nejvýznamnější funkce rodiny lze považovat funkci socializační, výchovnou a vzdělávací. Tyto funkce jsou úzce spjaty se školkou a navzájem se doplňují. Školka doplňuje část vzdělávacích úloh rodin. Stala se tak složkou životního stylu rodiny. Školka organizuje čas rodin a zároveň vstupuje do jejich hodnotového systému. Pro rodinu jsou školní neúspěchy jedním z nejdůležitějších problémů. Školní úspěšnost je měřítkem úspěšnosti rodiny. Školka má dítě kultivovat a vést k disciplíně. Někdy se však liší hodnotový systém rodin a školky (Havlík a Kořa, 2007).

Nefunkční rodina může být pro dítě ohrožením. V takovém případě pedagog hledá cestu, jak těmto dětem pomoci. Může se jednat například o rodinu nezralou, přetíženou, či naopak ambiciózní, která by se mohla zajímat o obsah MŠ, či rodinu autoritářskou nebo rozmazlující. Stejně tak socioekonomický status, struktura a skladba rodiny se následně odrážejí na osobnosti dítěte. Neznamená to však, že by neúplná rodina byla nefunkční. Rodiče z nefunkční rodiny se mohou zajímat o MŠ stejně jako rodič z funkční rodiny. Mateřská škola by měla dětem a rodině nabídnout vstřícnou komunikaci a respektovat jejich individualitu (Helus, 2015).

6 Vývoj předškolního vzdělávání

Tato kapitola slouží k seznámení s vývojem, proměnou a cílem předškolního vzdělávání v České republice.

K proměnám ve vzdělávání začalo docházet postupně, a to především v 90. letech minulého století. První fáze změny začaly roku 1990, kdy nastalo velké pobouření, byla vyjadřována nespokojenost s tehdejšími stavy. K tomu došlo především díky velkým společenským změnám. Toto pobouření se týkalo například změn ve snížení počtu dětí ve třídě, platu pedagogů či zájmu o vysokoškolské vzdělávání z důvodů neznalosti vzdělávání v oboru psychologie a speciální pedagogiky. V letech 1992–2000 byla intenzivně prosazována transformace všech požadavků, a začal se tak uplatňovat osobnostně orientovaný přístup, který byl orientován na dítě a na naplnění jeho individuálních potřeb. Do povědomí se tak začaly dostávat alternativní programy. Jak uvádí Průcha (2001), alternativní programy se od běžných škol odlišovaly především cíli, obsahy či formami ve vyučování. V 90. letech byl však pojem „alternativní“ považován za nedostačující a začal se používat termín „inovativní škola“, což bylo označení pro školu, která se na základě svého úsilí přeměňovala a tvořila inovace ve vzdělávání. Tyto programy ukázaly, jak jinak lze děti vyučovat. Jako alternativní programy lze uvést waldorfský a montessori systém, dále pak vzdělávací program *Začít spolu* a *Zdravá mateřská škola*. Těmto alternativním programům se budeme věnovat blíže v kapitole *Druhy mateřských škol*. Koncem roku 2000 se na popud politického rozhodnutí staly zřizovateli škol obce, díky tomu došlo v řízení mateřských škol ke změnám (Koťátková, 2014).

Jak uvádí Koťátková (2014), učitelky měly pocit, že jejich profese není vnímána jako důležitá a že jsou navíc nedostatečně finančně ohodnoceny. O tuto profesi však měly velký zájem, a proto využívaly kurzy a semináře. Koncem 90. let státní mateřské školy odmítaly přijímat děti se speciálními vzdělávacími potřebami, a to kvůli nedostatku financí a zároveň snížení počtu dětí ve třídě. Největší přelom ve školství nastal po roce 2000. Vznikl Národní program rozvoje vzdělávání v ČR – Bílá kniha, která byla hlavním impulzem pro změnu školství. Stanovuje základní cíle pro přeměnu školství, včetně mateřských škol. Z tohoto programu byl vypracován RVP PV jako závazný dokument sloužící jednotlivým školkám, který následně přispívá ke zlepšení úrovně učitelů a jejich vzdělávání.

6.1 Cíle předškolního vzdělávání

Cíle rámcového předškolního vzdělávání obsažené v RVP PV směřují v současné době přímo na dítě. Především se jedná o naplnění základních fyziologických potřeb, které jedinec potřebuje ke svému přežití. V rozmezí let 1908–1970 však A. Maslow vyzdvihl také potřeby duševní. Je velmi důležité, aby u dětí docházelo k naplňování těchto potřeb. Pokud by tomu tak nebylo, mohly by nastat v psychickém i tělesném vývoji potíže. Potřeby dítěte nejprve naplňuje rodina, později mateřská škola. Nedojde-li k naplnění potřeb, hrozí dítěti nesprávný vývoj. Pedagogové by tedy měli ve školkách tyto potřeby naplňovat.

Jako jedno z nejvýznamnějších období změn ve vzdělávání v novodobé historii můžeme označit situaci okolo roku 1989. Kurikulární dokument RVP PV přináší po revoluci v českém vzdělávání spoustu změn. Tím nejdůležitějším bodem jsou změny v obsahu a cílech vzdělávání. Ty se zaměřují na rozvoj všestrannosti dítěte, především pak na jeho klíčové kompetence, jako je například komunikace, spolupráce nebo schopnost řešit problémové situace. Další oblastí je například změna v organizaci, kde dochází k decentralizaci vzdělávání a nabývání samostatnosti jednotlivých zařízení. Další důležitou oblastí jsou změny v evaluaci. Jsou za ni zodpovědné jednotlivé školy, přičemž velmi oblíbeným se stalo například slovní hodnocení žáků. Poslední oblastí změn, která stojí za zmínku, jsou změny v odborné přípravě pedagogických pracovníků. Naprosto nezbytnou se stala potřeba zlepšit podmínky učitelů. Změnil se například i způsob odměňování, který se stal více systematický (Národní pedagogický institut ČR, 2015).

Cílem mateřské školy je tedy pomoci dětem vyjádřit emoce a kladné vztahy k sobě i druhým. Osobnostně orientovaný model se prolíná i s rodinou, přičemž obohacuje výchovné působení, které rodina v takto velké míře nemůže poskytnout. Zároveň cílí na princip individualizace ve všech oblastech a činnostech dítěte. Dokáže tak posouvat vývojové nedostatky, nebo naopak rozvíjet nadání. Mateřská škola proto poskytuje podporu při postupném získávání pocitu jistoty, samostatnosti a při plynulém přechodu na základní školu. Zásadní tužbou rodičů bývá důraz na samostatnost a kreativitu, což by mělo být zprostředkované vstřícným a podnětným prostředím mateřské školy (Opravilová, 2016).

7 Mateřská škola

V této kapitole budou představeny cíle mateřských škol, které se školky snaží naplňovat, a zároveň se také zaměříme na druhy mateřských škol, ze kterých si rodiče vybírají při rozhodování o tom, kterou školku bude jejich dítě navštěvovat. V neposlední řadě zde bude rovněž popsána spolupráce a komunikace rodičů se školkou.

7.1 Cíle mateřské školy

Cílem výchovného působení je poukázat na určitý prvek výchovného systému. RVP PV pracuje se čtyřmi cílovými kategoriemi, představuje cíle v podobě záměrů a cíle v podobě výstupů, a to nejdříve v úrovni obecné a následně oblastní. Díky cílům je možné hodnotit úspěšnost pedagogického působení. Vzdělávání je možné chápat jako určitý jev, který v prvním kroku rozvíjí vzdělávací podmínky a pedagogickou diagnostiku jedinců. Pozorujeme, co se děti naučily a o co mají největší zájem. Stanovujeme úroveň jednotlivých kompetencí. Po vyhodnocení těchto podmínek je stanoven cíl a očekávaný výstup, který by měl jedinec postupně naplnit dle svých možností. Dětem jsou nabízeny různorodé vzdělávací aktivity za pomoci vhodných metod a forem. Aktivity musí být pro dítě zajímavé a dostatečně aktivizující, aby je zaujaly. Dítě je průběžně pozorováno a následně jsou vyhodnoceny jeho pokroky a aktuální stav v prostředí MŠ (Svobodová a kol., 2010).

7.2 Funkce mateřských škol

Mateřská škola je místem, kde se děti učí vzájemné spolupráci. Školka dítěti poskytuje citově stabilní a vyrovnané prostředí. Ve školce dítě přejímá vhodné postoje a návyky, které se týkají jeho chování. Velmi silnou stránkou mateřské školy jsou znalosti a zkušenosti, jak vést děti k osvojení správných návyků, a to ať už se jedná o úkony hygienické, či pracovní. Zároveň může mateřská škola nabízet dítěti terapeutické prostředí, kdy je v kontaktu s kamarády a hraje hry, což je pro úzkostlivé děti velmi lákavé. Pedagogové dětem zajišťují prostředí, ve kterém dítěti nabízí vhodné aktivity pro jeho rozvoj (Matějček, 2013).

7.3 Druhy mateřských škol

Rodič si sám volí, do jaké školky jeho dítě nastoupí. Má právo vybírat z několika druhů školek. Může vybírat ze školek veřejných, kterých je nejvíce a používají svůj vlastní školní vzdělávací program, jenž vychází z rámcového vzdělávacího programu. Na výběr má také školky soukromé, církevní a má rovněž možnost výběru alternativní školky. Rodič by se měl vždy zaměřit na školní vzdělávací program jednotlivých školek, který ho může zaujmout, nebo naopak odradit (Kotátková, 2014).

A) Mateřské školy veřejné

Mateřské školy veřejné jsou řízené státem, obcí či krajem. Jsou opatřeny školským zákonem a předpisy, kterými se řídí. Hlavním znakem je zápis do školského rejstříku a nárok na finanční prostředky.

B) Mateřské školy soukromé

Tento druh školek je zřízen právnickou osobou poskytující vzdělávání či církevní organizací. Jsou zřizovány za účelem poskytnutí vzdělávání, vše je ustanoveno podle školského zákona, stejně jako u školek veřejných. Odlišností je fakt, že jsou zapsány v rejstříku školských právnických osob. Mají rovněž nárok na finanční prostředky.

C) Soukromé dětské kluby

Jedná se o soukromá zařízení, která jsou v souladu se zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. Nejsou zapsána v rejstříku ministerstva školství a řídí se pouze platnými právními předpisy. Nejsou jim tak poskytnuty žádné dotace.

D) Dětské skupiny

Do těchto skupin mohou rodiče umístit své dítě individuálně dle svých možností a potřeb, v časovém rozhraní, které jim vyhovuje. Skupiny mohou navštěvovat děti od jednoho roku do začátku plnění povinné předškolní docházky.

Výše uvedené rozdělení je citováno dle Nejškolky.cz (2015, online).

Ze statistiky MŠMT vyplývá, že se k roku 2020 snížil počet dětí v MŠ o 7 311 jedinců. Statistiku však velmi ovlivnila pandemie, která naši zemi zasáhla, a stejně tak pobírání rodičovského příspěvku. Z demografického vývoje však vyplývá, že není očekávána žádná

výrazná změna v poptávce po místech ve školách. Poptávku ovšem neovlivňuje pouze porodnost či volná místa ve školách. Důležitými kritérii jsou také preference rodičů pro výběr školky, nezaměstnanost nebo také stále více využívaný homeoffice. A v posledním roce již zmiňovaná pandemie, která přinesla navýšení rodičovských příspěvků od ledna 2020 (Mana, 2021, online).

Druhým typem jsou alternativní druhy školek, které již byly zmiňovány v kapitole *Vývoj předškolního vzdělávání*. Jedná se o programy:

A) Montessori systém

Jedná se o alternativní typ školky, kde je cílem probudit v dítěti osobu, která je v jeho nitru. Zakladatelkou této koncepce se stala italská lékařka Maria Montessori (1870–1952). Děti pracují v připraveném prostředí s pomůckami, které je maximálně rozvíjí. Důležité je sledovat senzitivní fáze každého dítěte a nabízet mu v určitých fázích vhodný druh pomůcky. Učitel je zde průvodcem. Provádí dítě a dohlíží na jeho rozvoj, nijak nezasahuje do jeho rozhodnutí. Montessori pedagogika se řídí motem „Pomoz mi, abych to dokázal sám“ (Pavlovská, Syslová, Šmahelová, 2012).

B) Waldorfský systém

Je označován jako reformní pedagogická koncepce, která vychází z antroposofie. Zakladatelem tohoto systému je Rudolf Steiner (1861–1925). Tato filozofie pohlíží na jedince jako na celistvou bytost, především pak na jeho tělo, duši i ducha. Důležitý je pro dítě prožitek skrze jeho vlastní zkušenost. Pro Waldorf je tedy důležitý rytmus a prožitek, který děti pociťují během celého roku (Pavlovská, Syslová, Šmahelová, 2012).

C) Step by Step – Začít spolu

Program Step by Step se vyvíjel během 80–90. let 20. století v USA. Postupně se tento program začal rozvíjet i u nás, a to pod názvem Začít spolu. Hlavním principem tohoto programu je především svobodná volba dítěte ve výběru činnosti, za kterou však nese svou zodpovědnost, a učí se tak samostatnosti. Zároveň je poskytnuta dítěti podpora, je dbáno na maximální rozvoj každého dítěte, dítěti je dán dostatek svobodné volby a porozumění. Dále je mu poskytnut také rodinný přístup a efektivní spolupráce s rodinou formou ranních úkolů s dětmi a pořádání různých aktivit (Začít spolu, 2022, online).

D) Mateřská škola podporující zdraví

Jedná se o vzdělávací program podporující zdravý životní styl. Tento program začal vznikat přibližně v 90. letech 20. století. Hlavním cílem tohoto programu je, aby se děti již od vstupu do MŠ učily postojům, které se týkají jejich zdraví, a osvojily si tak praktické dovednosti, které jejich zdraví budou ochraňovat (Státní zdravotní ústav, 2016, online).

E) Lesní mateřská škola

Mezi nejrozšířenější alternativní programy lze zařadit také lesní školku. Děti v lesní mateřské škole tráví každý den v přírodě, a to za každého počasí. Pojem lesní mateřská škola se objevil poprvé v Dánsku roku 1954. Za jeho zakladatelku se považuje Ella Flatou, která trávila s dětmi čas právě v přírodě. Školky se nejvíce rozšířily v Německu. Děti se učí prožitkem v přírodě², kdy mají možnost si vše ověřit a vyzkoušet. Děti jako hračky využívají poklady lesa, které jim příroda nabízí. Pedagog děti vybízí k různým činnostem a je jim nápomocen při různých aktivitách. Lesní mateřské školy pravidelně spolupracují s rodiči a snaží se vytvářet úctyhodné, pokorné a spolupracující prostředí, které je pevně propojené s přírodou (Pavlovská, Syslová, Šmahelová, 2012).

7.4 Výběr mateřské školy ze strany rodiče

Rodiče postupně začínají u dítěte po druhém roce života pozorovat jeho zájem o navazování nových kontaktů. Dítě začíná vyhledávat dětskou společnost a venkovní hřiště. V mnoha větších městech je možné nalézt mateřská centra, kde děti mohou trávit čas s ostatními dětmi a stejně tak rodiče si mohou utvářet své názory o jejich potomcích s ostatními rodiči. Při rozhodování rodičů o nástupu jejich dítěte do školky je vhodné znát zájmy dítěte, vědět, co má rádo, a podle toho se snažit cílit na určitý druh školky. Jedná se o první zásadní rozhodnutí pro život dítěte. V některých místech, kde je kapacita školek velmi nízká, nemá rodič často ani na výběr. Určitě je velmi důležité dítě dobře znát a vědět, jaké prostředí a vztahy preferuje. Podle toho se již rodič dokáže zaměřit na určité druhy školek. Pokud se u dítěte objeví nějaká vrozená vada a je pod dohledem lékařů, obrací se rodič na speciálně pedagogickou poradnu, kde je rodičům doporučeno, zda dítě zařadit do běžné mateřské školy, či dítě zapsat do školky, která má speciální třídy, a je tak více uzpůsobena dětem s těmito problémy.

² Prožitková pedagogika – jedná se o přístup, který je založený na zážitku a prožitku. Cílem je objevit a rozvinout vlastní osobnost, posilnit odvalu, prožít dobrodružství, výzvy, a to vše v přírodě (Prázdninová škola Lipnice, 2022, online).

V současné době mohou být do tříd začleňovány děti se speciálními vzdělávacími potřebami. To buduje lepší vztahy mezi dětmi a ty se tak učí vztahové citlivosti mezi sebou. Rodiče mají k dispozici velmi pestrý výběr školek. Často bývá vstup do mateřské školy doprovázen protichůdnými názory rodičů, kde mohou hrát podstatnou roli špatné zážitky rodičů ze školky nebo také osamostatňování dítěte, které již nemají jen pro sebe. V dnešní době jsou však školky k potřebám rodin velmi vstřícné, ohleduplné a snaží se vytvářet prostředí, které bude pro všechny klidné a otevřené (Koťátková, 2014).

7.5 Spolupráce a komunikace s rodiči

Školám na kvalitních vztazích a spolupráci s rodiči velmi záleží. Často se používá pojem klientský a partnerský přístup, tj. dva možné pohledy na spolupráci. Na jedné straně je rodič vnímán ze strany školky či učitele jako klient, což znamená, že se učitelé školek snaží plnit jeho zájmy a potřeby. Z druhého pohledu je ale vnímán jako partner, který sdílí odpovědnost za vzdělání dítěte v předškolním vzdělávání. Míra spolupráce s rodiči se usuzuje podle toho, jak jsou rodiče spokojeni. Povinností školky by tedy mělo být spolupracovat s rodiči jako s rovnocennými lidmi ve vzdělávacím procesu, za předpokladu dodržování klientského přístupu. Cílem školek je dosažení plnohodnotného společenství se stejnými hodnotami a všemi osobami, které jsou součástí školního vzdělávacího systému (Čapek, 2013).

Za zásadu kvalitní komunikace je považováno vzájemné poznání dvou či více partnerů. První osobou, se kterou se rodič potká, bývá často ředitelka mateřské školy. Setkání mezi těmito dvěma osobami bývá spíše formálnější. Poté následuje setkání s učitelkou mateřské školy, což je možnost, kdy se rodiče i učitelé mohou více poznat a utvořit si první dojem. Následně během školního roku školka pořádá třídní schůzky s rodiči, kde se mohou řešit jejich připomínky. Školka se snaží pořádat také společné akce. Tyto akce bývají velmi oblíbené. Rodiče se mohou blíže poznávat a prožít spolu hezké chvíle. Rodič je po celou dobu informován také formou nástěnek, e-mailů či webových stránek o čistě informativních, ale i důležitých akcích, které školka pořádá. Tyto formy však nikdy nenahradí osobní kontakt s rodičem, který je zásadní (Lažová, 2013).

8 Předškolní vzdělávání dle kurikulárních dokumentů

V této kapitole se zaměříme na charakteristiku kurikulárních dokumentů v oblasti předškolního vzdělávání. Seznámíme se s hlavními principy těchto dokumentů a rovněž zde budou popsány možnosti spolupráce s rodinou.

8.1 Charakteristika Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (RVP PV)

Předškolní vzdělávání ovlivňují školské zákony, vyhlášky a kurikulární dokumenty. Jedním z těchto kurikulárních dokumentů je tzv. Bílá kniha, na kterou následně navazují RVP PV a ŠVP PV. Do tohoto vzdělávacího systému je zaveden nový systém kurikulárních dokumentů. Tento dokument je zaveden na dvou úrovních. První úroveň je národní, která je tvořena Bílou knihou a RVP. Druhá úroveň je školní. Tato úroveň je tvořena ŠVP, ten si již každá škola sestavuje sama a vychází ze závazného RVP. Dokument RVP je dokumentem veřejným, který je přístupný všem osobám. Dokument ŠVP si poté mohou například rodiče nebo pedagogové vyžádat v dané mateřské škole. Mezi hlavní principy RVP PV jsou zařazeny (Smolíková a kol., 2021, online):

- 1) Zohledňování vývojových specifík každého dítěte a jejich promítání do obsahu a forem ve vzdělávání.
- 2) Poskytování dítěti dostatek prostoru pro jeho individuální rozvoj v rámci jeho individuálních možností a potřeb.
- 3) Vytváření základů klíčových kompetencí v předškolním vzdělávání. Klíčové kompetence označují způsobilosti dosažitelné v předškolním vzdělávání.
- 4) Vysvětlování podstaty cílů, podmínek, obsahu a výsledků v předškolním vzdělávání.
- 5) Dosahování porovnatelné školní funkčnosti z pohledu vzdělávání, podmínek, obsahu i výstupů, které má zajišťovat.
- 6) Poskytování dostatku prostoru pro možnost využití různých programů či koncepcí, individuálně dle možností každé školky.
- 7) Nabízení různých metod a forem vzdělávání školkám a braní ohledu na regionální i místní možnosti školky.
- 8) Nabízení rámcových kritérií, která jsou použitelná pro interní i vnější evaluaci školky i poskytovaného vzdělávání (Smolíková a kol., 2021, online).

Aktuální cíle předškolního vzdělávání jsou zpracovány v RVP a konkretizovány v ŠVP. Tyto cíle by se měly odehrávat v duchu osobnostně orientovaného předškolního vzdělávání. Osobnostně orientovaný model předškolního vzdělávání je v podstatě kombinace dvou různých způsobů vzdělávání. Na jednu stranu je vzdělávání koncipováno tak, aby děti byly v budoucnu připraveny na různé sociální příležitosti, ale na druhou stranu je dáván dostatečný prostor pro rozvoj jejich svobody a vlastní osobnosti. Ani jedna z těchto částí by se však neměla přehánět, protože příliš přísný přístup, nebo naopak přílišná svoboda by mohly být rizikové a pro děti nevhodné. Obecně je tento přístup pojat tak, že by měl rozvíjet individualitu jednotlivých dětí a rozvíjet jejich vlastní projev, osobnost a způsob vyjádření. Dospělý jedinec, včetně pedagogů, by měl být dětem rovnocennou osobou ve veškeré komunikaci i přístupu. Tento styl se může zdát poněkud volný, jelikož vždy existuje více cest a možností, jak danou problematiku vyřešit a dosáhnout tak požadovaného cíle. Základním kamenem osobnostně orientovaného přístupu je tzv. šťastné dětství, kdy si dítě vytváří pozitivní vzpomínky, na které pak po zbytek života vzpomíná. Další nezbytnou součástí tohoto modelu je uspokojení individuálních potřeb dětí. Velký důraz se rovněž klade na hru a rovnocennost postavení všech jedinců (Opravilová, 2003).

8.2 RVP PV – spolupráce a komunikace s rodiči

Rámcový vzdělávací program definuje šest podmínek, za kterých považuje spolupráci s rodiči za efektivní a nezbytnou. Těmito podmínkami jsou:

1. Mateřská škola se stává místem, kde jsou všichni účastníci vzdělávání schopni vzájemného respektu, spolupráce a porozumění a je zde utvářen partnerský přístup.
2. Pedagogové si všimají potřeb každého dítěte a snaží se rodičům pomoci.
3. Rodičům jsou nabízeny různé aktivity, které školky poskytují. Mohou se tak dle svého uvážení do mnohých aktivit zapojit. Rodiče jsou průběžně a včas informováni o všech činnostech školky. Dále také mají možnost podílet se na přípravě různých činností a diskutovat o případných nedostatcích školky.
4. Pedagogové s rodiči neustále konzultují individuální pokroky dítěte. Diskutují o jeho možnostech učení a o formách.
5. Personál mateřské školy respektuje soukromé problémy rodiny. Neovlivňuje soukromí rodiny a nechává si své názory a připomínky pro sebe.

6. Povinností školky je podporovat rodinnou výchovu, být oporou pro rodiny a poskytovat jim různé porady ohledně vzdělávání dětí v předškolním věku (Smolíková a spol., 2021, online).

Dle Svobodové (2010) se rodiče stávají postupně náročnějšími, co se týká očekávání od mateřské školy. Rodiče často vyžadují znalost jiného než pouze mateřského jazyka, plavecké kurzy či jiné sportovní aktivity nebo výtvarné činnosti. Učitelky v mateřských školách tak mají často velmi rozplánovaný den. Pedagogové tudíž často považují rodiče za potenciální ohrožení. Učitelka však nikdy neporozumí dítěti tolik, jako jeho matka či jiný rodinný příslušník. Z toho vyplývá, že je velmi důležité efektivně a kvalitně utvářet vztahy mezi rodinou a zaměstnanci školky. Vybudovat si s učitelkami mateřských škol partnerský vztah je přínosné pro obě strany, přičemž nejlépe jej lze utvářet pomocí různých aktivit, které školka rodičům nabízí.

8.3 Charakteristika ŠVP PV

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (ŠVP PV) je základním pedagogickým dokumentem a prostředkem pro výchovu a vzdělávání dětí předškolního věku. Jedná se o program, díky kterému bude školka poskytovat plnohodnotné vzdělávání, a pedagogové budou tento program s dětmi společně naplňovat. Učitel si sám volí vhodné metody a formy, které směřují k naplnění očekávaných cílů. Dokument ŠVP PV by měl být přesný a realizovatelný tak, aby odpovídal požadavkům nejen konkrétní školky, ale i rodičů. Jedná se o veřejný dokument, který musí být dostupný České školní inspekci a společnosti včetně rodičů. Za ŠVP PV je odpovědnou osobou ředitel/ka školky (Smolíková a spol., 2005).

Vytváření ŠVP PV by mělo vzniknout společně s vedením mateřské školy a pedagogickými pracovníky. ŠVP PV může přinést spoustu pozitivních zkušeností a zároveň může sloužit k posouvání vědomostí pedagogů, kteří se mezi sebou učí porozumění, naslouchání a spolupráci. Následně tyto zkušenosti předávají dětem v mateřské škole (Svobodová a kol., 2010).

8.4 Charakteristika TVP PV

Třídní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (TVP PV) je podobný dokument jako ŠVP PV, s tím rozdílem, že více směřuje na požadavky konkrétní třídy. Nejedná se o ucelený program, ale pouze o veřejný plán, který je pravidelně dle učitelů dohotovován. Učitelé se nejdříve snaží dostatečně poznat klima třídy a na základě toho vytvořit v TVP PV seznam konkrétních činností a pravidel, které budou odpovídat kritériím konkrétní třídy. Záleží také na chodu a prioritách celé školky, její velikosti či tvořivosti a spolupráci učitelů v jednotlivých třídách. Tento plán slouží pedagogovi k následné evaluaci, kdy může zhodnotit dosažené výsledky ve vzdělávání. Pedagogovi slouží tento plán také k orientaci při daných činnostech, díky nimž může činnosti logicky a systematicky uspořádat tak, aby byly děti postupně a systematicky rozvíjeny (Smolíková, 2005).

9 Pedagog v mateřské škole

Poslední kapitola teoretické části této bakalářské práce je věnována pedagogům v prostředí mateřských škol. V této kapitole se zaměříme na osobnost a profesní kompetence pedagoga, které jsou pro jeho profesi zásadní. Stejně tak se zde zaměříme i na jeho odborné vzdělávání a profesní růst.

9.1 Osobnost a profesní kompetence učitele

Pojmem „učitel“ lze charakterizovat jedince, který se účastní výchovně-vzdělávacího procesu. Je dostatečně kvalifikovaný a odpovědný za vzdělávací proces. Učitel pracuje s dětmi, které přichází do nového prostředí, je pro ně velkým vzorem a je důležité, aby dětem poskytoval láskyplné prostředí a zohledňoval jejich individuální zvláštnosti. Učitel mateřské školy se podílí na výchovně-vzdělávací profesi ve státních, církevních, speciálních a soukromých školách (Syslová, 2017).

Již J. A. Komenský specifikoval určité charakteristiky osobnosti učitele. Mezi tyto vlastnosti byly zařazeny především láska k dítěti, cit a vůle pro toto povolání a také vyzrálá úroveň myšlení. Stejně tak za další vlastnosti učitele je možné označit kvalifikaci, délku praxe, zaměření oboru, věk, pracovní zkušenosti a řečové a morální schopnosti (Průcha, Walterová a Mareš, 2013).

Klíčové kompetence jsou jednou z kapitol, kterou je možné nalézt v RVP PV. Jsou označovány jako prostředky směřující k osobnímu rozvoji vědomostí a dovedností dítěte. Kompetence profesní lze označit jako určité pedagogické vlastnosti (znalosti, dovednosti, postoje a další), které se aplikují při výchovně-vzdělávacím procesu. Existuje několik modelů učitelské profese, které vycházejí z behavioristického či holistického přístupu. Holistický přístup se oproti přístupu behavioristickému, který se zaměřuje na jednotlivé pozorovatelné dovednosti učitele, zaměřuje především na celou osobnost, včetně souvislostí kolem. Mateřské školy mají možnost využívat oba tyto modely nebo vycházet ze svého vlastního, který bude zaměřen na filozofii konkrétní školky. Vždy je prioritou vycházet z modelu, který je orientován na osobnostní rozvoj dítěte (Syslová, 2013).

Profesní kompetence učitele lze chápat jako určitý rámec vědomostí, postojů, zkušeností a také vlastností. Tyto kvality učitele jsou zohledňovány v následujících oblastech. Za samozřejmé se považuje chování a jednání podle etických principů. Jako příklad je možné uvést dodržování lidských práv a ochranu osobních údajů o dítěti či rodině (Syslová a Chaloupková, 2015).

Dle Vašutové (2004) profesní kompetence zahrnují to, co by měl učitel znát a ovládat, aby mohl vykonávat svou pedagogickou profesi. Jedná se především o sedm oblastí. První je oblast předmětová, kdy by měl pedagog prokázat náležité znalosti v oboru. Druhou oblastí je kompetence didaktická a psychodidaktická, kdy by měl učitel ovládat určité strategie ve spojení se svými znalostmi. Následně je to oblast pedagogická, ve které by měl prokázat znalost podmínek výchovy jak v teoretické, tak i praktické rovině. V kompetenci diagnostické a intervenční pedagog poukazuje schopnost diagnostiky na základě individuálních potřeb každého dítěte. Poslední tři oblasti jsou kompetence sociální a komunikativní, manažerské a normativní a kompetence profesně a osobnostně kultivující, všechny tři tyto kompetence jsou zaměřené spíše na osobnost a dovednosti pedagoga.

9.2 Úroveň vzdělávání pedagogů v mateřských školách

Pro profesi učitele v mateřské škole existují určité předpoklady, aby mohl tuto práci vykonávat. Mezi tyto předpoklady patří i kvalifikace pro přímou pedagogickou činnost, čistý trestní rejstřík, znalost českého jazyka, dobrý zdravotní stav a plná způsobilost k právním úkonům. Všechny tyto podmínky upravuje zákon o pedagogických pracovnících č. 563/2004 Sb. Pedagog může svou kvalifikaci získat několika způsoby. Možností je středoškolské vzdělání či vysokoškolské vzdělání, tedy bakalářské či magisterské studium. Učitelé v MŠ jsou tak jediní učitelé, kteří nemusí nutně dosáhnout vysokoškolského vzdělání, aby mohli tuto profesi vykonávat. Přesto je vysokoškolské vzdělání doporučeno od MŠMT, a to kvůli potřebě vyššího odborného a speciálně pedagogického vzdělání (Syslová, 2017).

Dle výzkumu Šmelové (2005), která zkoumala požadavky rodičů na předškolního pedagoga, si 87 % respondentů stojí za názorem, že vzdělání pedagoga má značný vliv na kvalitu pedagogické činnosti. Přičemž z toho 58 % rodičů uvedlo, že by měl mít učitel v mateřské škole středoškolské či vyšší odborné vzdělávání, 35 % pak uvedlo důležitost a potřebu vysokoškolského vzdělávání. Výzkum tedy poukázal na to, že rodiče nepocitují spjitost

mezi vzdělaností a láskou učitele k dítěti. Domnívají se, že pro učitele nejsou nezbytné nové kompetence i přesto, jak vysoké nároky jsou kladeny na odbornost učitele. Nejedná se pouze o práci s dětmi, ale i o práci s dětmi s různým znevýhodněním či z odlišného prostředí. Zároveň učitel zodpovídá za plnění obsahu vzdělávání dle ŠVP, které musí přizpůsobovat místním podmínkám a potřebám školky a rodičů. Právě pro tyto požadavky je potřebné zvyšovat kvalitu profesních kompetencí učitelů pomocí vysokoškolského vzdělání, které je ze strany rodičů nedoceněné (Šmelová, 2005, online).

10 Metodologie výzkumu

Praktická část této bakalářské práce se zaměřuje především na výzkumné šetření, a to jak kvantitativní – ve formě dotazníkového šetření, tak i kvalitativní – v podobě strukturovaného rozhovoru. Důvodem, proč jsem vybrala obě tyto metody, je možnost porovnání, zdali se shodují, nebo naopak rozporují představy a požadavky rodičů a praktické zkušenosti učitelek v MŠ.

Níže v této kapitole detailně celý výzkum přibližuji. Definuji zde přesné cíle výzkumu, popisuji metody a přístup ke sběru dat, vymezuji výzkumný vzorek a určuji výzkumné otázky této práce ve vztahu k danému tématu.

Cíl práce

Hlavním cílem práce je zjištění hlavních a vedlejších kritérií rodičů při výběru mateřské školy pro jejich dítě. K tomu sloužila metoda dotazníkového šetření. Na základě vyhodnocení a zjištění nejdůležitějších faktorů mohou tyto výsledky poskytnout mateřským školám, ve kterých toto dotazníkové šetření probíhalo. Školka na základě těchto výsledků může více zapracovat na faktorech, které jsou pro rodiče nejdůležitější. Díky posílení těchto faktorů bude mít možnost získat více dětí, a zajistí tak maximální spokojenost rodičů. Výsledky mohou posloužit také pedagogům, kteří mohou posouvat své profesní kompetence.

Součástí výše uvedeného cíle práce je i zjištění osobních názorů a získaných zkušeností pedagogů ve vybrané MŠ. Tyto výsledky byly zajištěny metodou rozhovorů s pedagogy MŠ. Získané informace by měly sloužit k porovnání se získanými informacemi z dotazníkového šetření a následnému vyhodnocení, zdali se požadavky rodičů shodují, nebo naopak rozporují se zkušenostmi učitelek v mateřských školách.

V souladu s výše uvedenými cíli jsem formulovala následující výzkumné otázky. Hlavní výzkumná otázka byla definována takto:

„Jaký je hlavní důvod pro výběr konkrétní MŠ rodiči?“

Jako zpřesňující otázky jsem následně zvolila:

„Volí rodiče MŠ spíše podle její lokality, nebo dle toho, jaký přínos má MŠ pro jejich dítě?“

„V jaké oblasti by mateřská škola měla dle rodičů jejich dítě nejlépe rozvíjet?“

„Má vliv na výběr MŠ rodiči složení pedagogického sboru?“

Úkolem všech těchto otázek je zjištění hlavního cíle této práce – jaká jsou hlavní kritéria rodičů při výběru MŠ pro jejich potomky. Hlavní výzkumná otázka a jednotlivé zpřesňující otázky by měly napomoci ke zjištění této problematiky. V závěru práce následně na tyto otázky odpovím a potvrdím, zdali jsou dané úvahy správné, popřípadě upřesním z výběru, co má na volbu MŠ největší vliv.

Metoda sběru dat

Pro sběr dat využívám dotazníkové šetření pro rodiče s dětmi v mateřských školách a rozhovory s pedagogy MŠ. Dotazníky jsou vytvořeny na webové stránce survio.cz. Po vytvoření byly dotazníky následně vytištěny a zaneseny do 3 vybraných školek. Každý rodič dotazník vyplnil a odevzdal pedagogům v mateřských školách. Poté byly dotazníky vybrány a jejich výsledky zpracovány do excelové tabulky, kde jsou pro lepší vizualizaci vytvořeny grafy s konečnými výsledky. Výsledky jsou v jednotlivých otázkách zpracovány i slovně, a to tak, že jsou výsledky samostatně okomentovány pro každou kategorii. Na konci každé otázky je rovněž souhrn všech výsledků a stručné zhodnocení otázky.

Další metodou byl rozhovor s pedagogy ve vybraných školkách. Rozhovor byl předem předpřipraven, následně jsem školky navštívila a rozhovory realizovala. Přímé odpovědi pedagogů byly zapsány do počítače a následně zanalyzovány a zpracovány.

Přístup ke sběru dat

Ve výzkumné části jsem použila kvantitativní i kvalitativní metodu sběru dat. Kvantitativní metoda představuje dotazníkové šetření. Dle Chrásky (2007) kvantitativní šetření vychází z určitých filozofických základů pozitivismu, zobrazuje jeden úhel pohledu, snaží se vymezit konkrétní odpověď a je využíváno při větším počtu osob.

Kvalitativní metoda (strukturovaný rozhovor) je tvořena rozhovory s pedagogy mateřských škol. Dle Chrásky (2007) kvalitativní metoda vychází z fenomenologie, tudíž připouští možnost více úhlů pohledů na daný jev. Zkoumá problém více do hloubky a je vhodná spíše pro menší počet lidí.

Výzkumný vzorek

Dotazníkového šetření se zúčastnili rodiče ze tří mateřských škol. Všechny se nacházely ve Středočeském kraji a jednalo se o školky z většího i menšího města a z jedné vesnice. Výzkumný vzorek této bakalářské práce tvořili rodiče s jedním či více dětmi, které aktuálně navštěvují mateřskou školu. Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 111 osob. Požadavky na pohlaví respondentů nebyly nijak specifikovány a na výsledky šetření tedy nemají žádný vliv. Největší část vzorku tvořili lidé ve věku 30–39 let. Dále tvořili podstatnou část vzorku ti rodiče, jejichž dítě v MŠ je ve věku 4–6 let.

Školka A – jedná se o menší mateřskou školu, která sídlí na vesnici. Jedná se o jedinou školku na vesnici. Mateřská škola má pouze dvě třídy. V obou třídách jsou dvě učitelky a jedna asistentka pedagoga. Obě třídy jsou heterogenní (ve třídách se nachází děti rozdílného věku). Kapacita obou tříd je okolo 25 dětí na jednu třídu. Ve ŠVP dané školky se klade velký důraz na rodinný přístup a vstřícnost směrem k rodičům i dětem. Ve ŠVP je dále uvedeno, že mateřská škola velmi cílí na spolupráci s rodiči dětí a rovněž poskytuje širokou nabídku školních i mimoškolních aktivit s cílem sdružovat rodiče, děti, ale i zaměstnance školky. Zda je rodinný přístup pro tuto školku skutečně vhodný, budu zjišťovat právě na základě dotazníkového šetření, které provedu s rodiči, a rovněž na základě strukturovaného rozhovoru, kde budu vycházet ze zkušeností pedagoga dané mateřské školy. Školka s různými změnami plynule funguje již od roku 1985, má tedy dlouhou tradici i jméno.

Školka B – tato školka je umístěna v centru okresního města. Školka je tedy přesným opakem školky předchozí. Je větší a městská. Školka má celkem 5 tříd. Ve dvou třídách bylo 22 dětí, v dalších dvou poté 24 dětí. Poslední třída měla 25 dětí. Všechny třídy jsou rovněž heterogenní. V každé třídě jsou opět dvě učitelky. K tomu školka disponuje celkem dvěma asistentkami. I díky tomu, že je školka ve velkém městě, se její ŠVP snaží cílit rovněž na komunikaci a aktivní spolupráci s rodiči, ale zaměřují se zde i na profesionální přístup a dostatečně kvalifikované zaměstnance. Školka je sice novější, nemá natolik dlouhou tradici jako školka výše zmíněná, její výhodou však může být například její lokalita, tedy umístění ve velkém městě.

Školka C – poslední školka, se kterou jsem pro účely této práce spolupracovala, se nachází v městě do zhruba 5 000 obyvatel. Jedná se tedy opět o městskou školku. Tato MŠ má celkem 4 třídy s rozdílným počtem dětí v každé z nich. Průměrný počet dětí na jednu třídu je 23 dětí. I v tomto případě mají všechny třídy 2 učitelky. Dále má školka k dispozici opět dvě asistentky. Do ŠVP této školky jsem bohužel neměla možnost nahlédnout.

Struktura dotazníku

Dotazníkové šetření se skládá celkem ze 13 hlavních otázek. Následně se 6 z těchto 13 otázek dělí na několik dalších podotázek. Celkem skrze dotazník zjišťují odpovědi na 65 různých otázek se zaměřením na danou problematiku. Kromě poslední otázky jsou všechny otázky uzavřené a respondenti mají na výběr vždy z různých možností odpovědí. Poslední otázka je doplňková a respondenti skrze ni mají možnost odpovědět či zmínit cokoli, na co v dotazníku nebyli tázáni.

V dotazníkovém šetření se objevují celkem dva typy odpovědí. Prvním typem jsou škálové odpovědi (dvě varianty) a druhým typem je výběr z možností:

- 1) Rozhodující/důležité/neutrální/nedůležité
- 2) Ano/ne
- 3) Rozhodně ano / spíše ano / nevím / spíše ne / rozhodně ne

První čtyři otázky slouží k profilaci respondentů. To znamená, že přímo nezkoumají určenou problematiku, ale spíše přibližují profil jednotlivých respondentů. Kromě poslední, jediné otevřené otázky, se na všechny otázky odpovídalo skrze zaškrtačací pole. Ta se vyskytovala u všech otázek a znázorňovala různé možnosti pro odpovědi. Všechny 6 otázek, které obsahují podotázky, obsahovaly rovněž možnost doplnění takové odpovědi, která v dotazníku nebyla vůbec uvedena.

11 Výsledky dotazníkového šetření

Pro přehlednější a jasnější výsledky byly všechny výsledky přepsány do Excelu, kde byla následně jednotlivá čísla převedena na procenta. První čtyři otázky se zaměřují spíše na seznámení s respondenty (profilace odpovídajících) a otázky zbylé již na samotnou problematiku tématu. Kromě toho byl ke každé otázce vypracován graf, aby bylo možné výsledky vizuálně znázornit. Používány jsou grafy jak výsečové, tak sloupcové, v závislosti na typu otázky.

11.1 Otázka č. 1 – Jakého jste pohlaví?

Graf 1: Jakého jste pohlaví – všichni respondenti

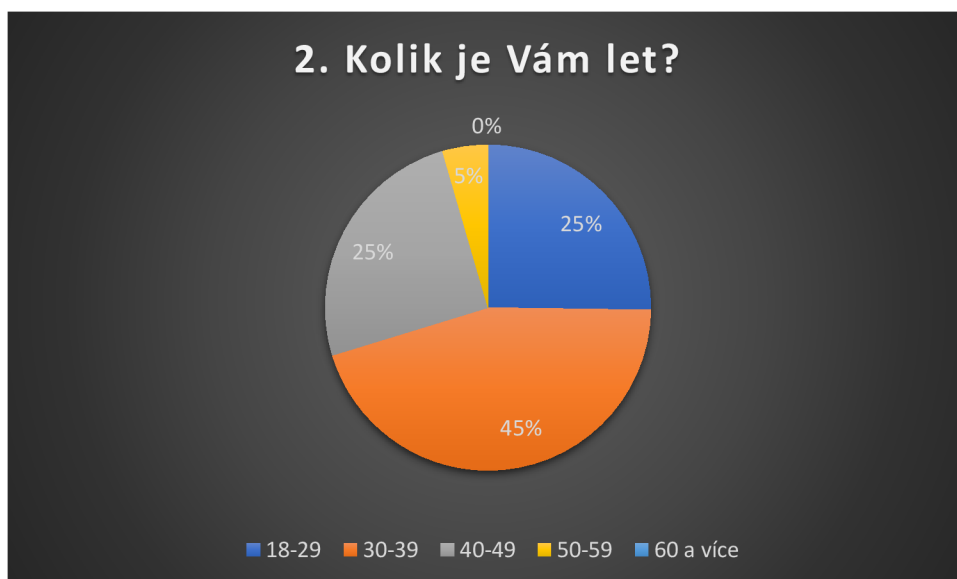

Zdroj: vlastní zpracování

Jedná se o výběrovou otázku, kde bylo cílem zjistit, jakého pohlaví respondenti jsou. Na výběr byly dvě možnosti a to: muž/žena. Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 111 respondentů. Z toho 83 žen (75 %) a 28 mužů (25 %).

11.2 Otázka č. 2 – Kolik je Vám let?

Graf 2: Kolik je Vám let – všichni respondenti

Zdroj: vlastní zpracování

V této otázce měli respondenti na výběr pět kategorií rozdělených zhruba po deseti letech. Z výsledků je již na první pohled patrné, že nejvíce odpovídajících bylo ve věku 30–39 let (45 %). Následně shodně s 25 % zastoupených hlasů se na dalším místě umístily skupiny ve věku 18–29 let a 40–49 let. Zbylých 5 % respondentů uvedlo, že je ve věku 50–59 let, a nikdo neuvedl, že je mu 60 a více. Z těchto výsledků vyplývá, že ponejvíce lidé ve věku 30–39 let mají alespoň jedno dítě právě v předškolním věku.

11.3 Otázka č. 3 – Kolik let je Vašemu dítěti?

Graf 3: Kolik let je Vašemu dítěti – všichni respondenti

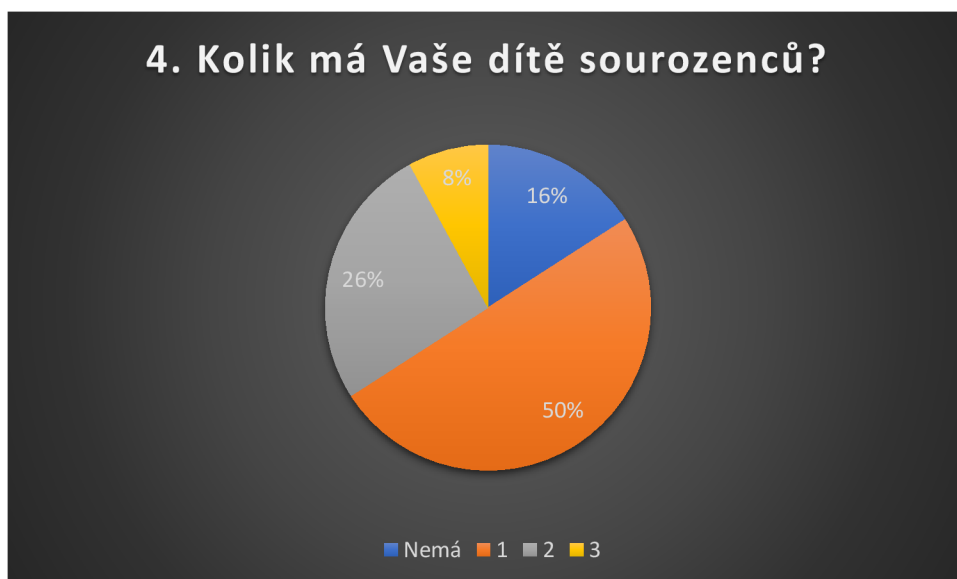

Zdroj: vlastní zpracování

V pořadí třetí otázka zkoumá již samotný věk dětí. Respondenti mohli opět vybírat ze tří možností. Nejvíce odpovídajících má dítě ve věku 4–6 let (65 %). Zbytek respondentů poté uvedl věkovou hranici dítěte v rozmezí 2–3 roky (35 %).

11.4 Otázka č. 4 – Kolik má Vaše dítě sourozenců?

Graf 4: Kolik má Vaše dítě sourozenců – všichni respondenti

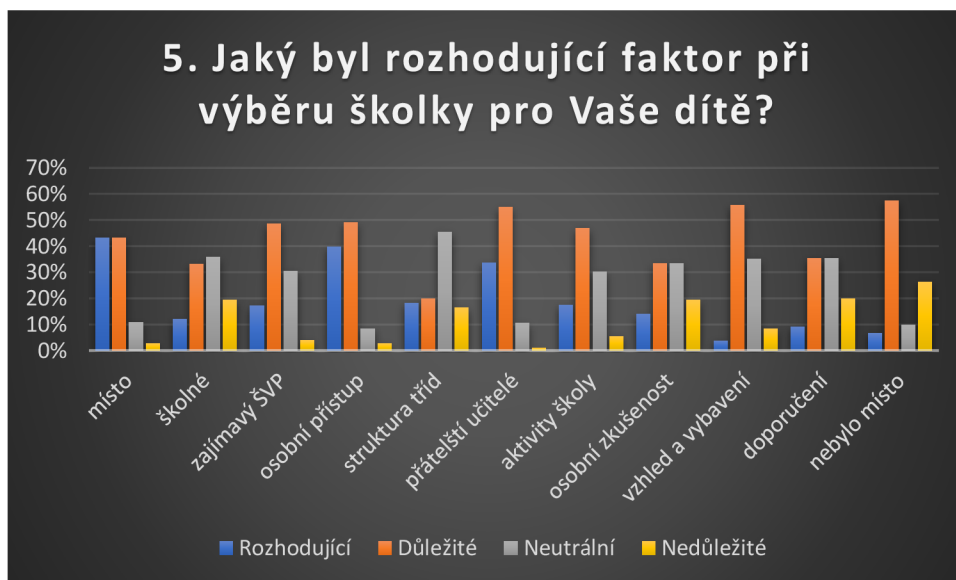

Zdroj: vlastní zpracování

Jedná se o poslední otázku, která vymezuje skupinu odpovídajících. Otázka je výběrová a respondenti měli možnost výběru ze 4 možností. Rovná polovina všech účastníků tohoto dotazníkového šetření se skládá ze čtyřčlenné rodiny – tedy rodiče a 2 děti. To znamená, že 50 % respondentů uvedlo, že jejich dítě má jednoho sourozence. Dalších 26 % účastníků odpovědělo, že jejich potomek má 2 sourozence. Následně dalších 16 % uvedlo, že jejich dítě je jedináček, a pouhých 8 % odpovědělo, že jejich dítě má sourozence tři.

11.5 Otázka č. 5 – Jaký byl rozhodující faktor pro výběr školky pro Vaše dítě?

Graf 5: Jaký byl rozhodující faktor pro výběr školky pro Vaše dítě – všichni respondenti

Zdroj 1: vlastní zpracování

Jedná se o škálovou otázku, která byla tvořena dalšími 11 podotázkami. Rodiče měli na výběr celkem ze 4 odpovědí ke každé podotázce: rozhodující, důležité, neutrální, nedůležité. Poslední, dvanáctá otázka nabízela možnost vlastní odpovědi pro případ, že by respondenti chtěli uvést něco dalšího, na co jsem se neptala. Vlastní odpověď v této otázce nedoplnil žádný z dotazovaných. Podotázky, které byly respondentům předloženy, zněly:

1. Místo
2. Cena školného
3. Zajímavý vzdělávací program
4. Osobní přístup pedagogů a rodinné prostředí MŠ
5. Struktura tříd
6. Profesionální a přátelští učitelé
7. Vhodná nabídka aktivit školky
8. Osobní zkušenost
9. Vzhled a vybavení školky
10. Doporučení od známých
11. Jinde nebylo místo

Rozhodující

Zde se částečně potvrzuje má první hypotéza, když jako rozhodující faktor pro výběr mateřské školy zvolilo nejvíce respondentů odpověď „místo“. Tedy lokalitu dané školky. Tuto odpověď uvedlo jako rozhodující 43 % respondentů. Na druhém místě uvedli respondenti jako rozhodující faktor se 40 % hlasů odpověď „osobní přístup a rodinné prostředí“. Třetí místo poté se 34 % hlasů získala odpověď „profesionální a přátelští učitelé“. V kategorii rozhodující poté již žádná z možností neobdržela více než 20 % odpovědí. Naopak nejmenší početní zastoupení v této kategorii obdržela odpověď „vzhled a vybavení MŠ“. Tento faktor jako rozhodující označila pouze 4 % respondentů. Jako druhý nejméně rozhodující faktor bylo uváděno „jinde nebylo místo“ (7 %) a jako třetí poté „doporučení od známých“ (9 %).

Důležité

Největší procentuální zastoupení v hodnocení „důležité“ (a vůbec největší počet hlasů v celé otázce) získala odpověď „jinde nebylo místo“. Celkem tuto možnost označilo jako důležitou 57 % dotazovaných. Pouze o jedno procento méně, tedy 56 % respondentů, uvedlo na dalším místě, že je pro ně důležitý vzhled a vybavení MŠ. O další jedno procento méně (55 %) se na třetím místě umístila opět odpověď „profesionální a přátelští učitelé“. Naopak jako nejméně důležité byly vyhodnoceny cena školného a osobní zkušenost (obě tyto možnosti mají shodně 33 % hlasů) a také možnost „struktura tříd“, která získala v této kategorii pouze 20 % hlasů. Je rovněž zajímavé zmínit, že zatímco v hodnocení „rozhodující“ neobdrželo 8 z 11 možností více než 20 % hlasů, v hodnocení „důležité“ naopak 10 z 11 odpovědí obdrželo více než 30% souhlas s danými možnostmi.

Neutrální

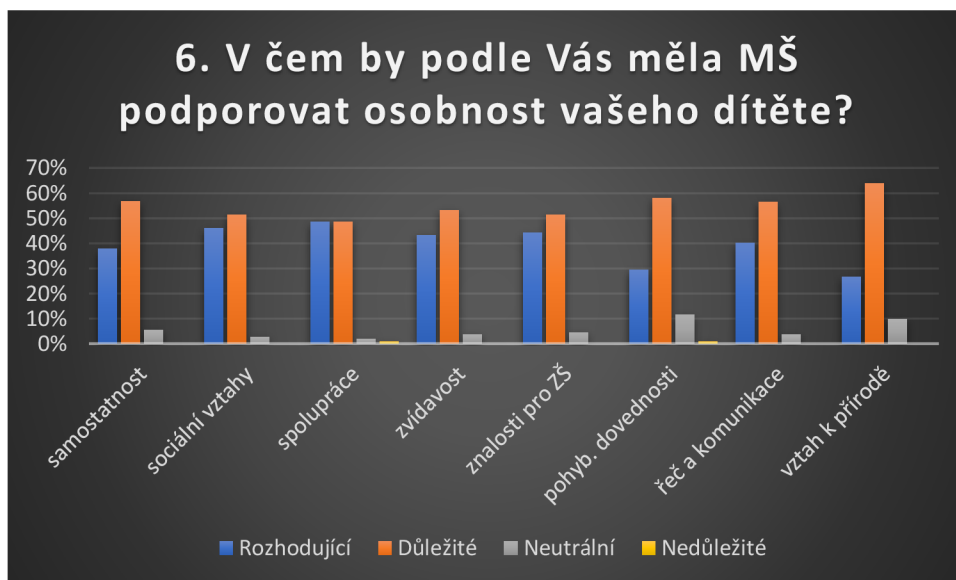
Odpověď „neutrální“ volně definuje takové možnosti, které pro respondenty nejsou nijak zásadní, tedy příliš neovlivňují jejich rozhodnutí. Skoro polovina respondentů (45 %) zde jako nejvíce neutrální možnost označila „strukturu tříd“. Na druhém místě se s 36% zastoupením hlasů umístila možnost „cena školného“ a na třetím následně shodně možnosti „vzhled a vybavení školky“ a „doporučení od známých“. Obě tyto možnosti zastávalo 35 % respondentů.

Nedůležité

Jako nedůležité naopak nejvíce lidí zvolilo opět možnost, že „jinde nebylo místo“ (26 % respondentů). Dále 20 % odpovídajících uvedlo, že je pro ně nedůležité „doporučení od známých“, a poté shodně s 19 % zastoupených hlasů to byly „osobní zkušenost“ a „cena školného“. Rovněž se v této kategorii vyskytuje vůbec nejméně zastoupená odpověď a tou je „profesionalita a přátelství učitelé“. Jako nedůležitou ji označilo pouze 1 % respondentů. Dále mají nejmenší zastoupení v této kategorii také „osobní přístup a rodinné prostředí“ a „místo“. Obě tyto možnosti uvedla 3 % respondentů jako nedůležité. O pouhé jedno procento více (4 %) získala možnost „zajímavý školní a vzdělávací program“.

11.6 Otázka č. 6 – V čem by podle Vás měla MŠ podporovat osobnost Vašeho dítěte

Graf 6: V čem by podle Vás měla MŠ podporovat osobnost Vašeho dítěte – všichni respondenti

Zdroj 2: vlastní zpracování

Jedná se opět o škálovou otázku. Otázka se skládá z celkem 8 podotázek, které vypisuji níže. Možnosti odpovědi byly stejné jako v otázce předchozí, tedy: rozhodující, důležité, neutrální a nedůležité. Devátá a zároveň poslední otázka byla opět otevřená s možností vlastní odpovědi, tu však opět nikdo nevedl.

1. Učit dítě samostatnosti
2. Naučit dítě navazovat sociální vztahy
3. Naučit dítě spolupracovat a vycházet s ostatními
4. Podporovat jeho zvědavost a zájem poznávat nové věci
5. Zlepšovat jeho znalosti v přípravě pro vstup na ZŠ
6. Rozvíjet dítě v pohybových dovednostech
7. Posouvat dítě v řečových a komunikačních dovednostech
8. Budovat u dítěte kladný vztah k přírodě a okolnímu světu

Rozhodující

Již na první pohled jsou z výsledků patrné převládající odpovědi v kategoriích „rozhodující“ a „důležité“. Právě ve druhé zmíněné kategorii jako rozhodující faktor pro podporu osobnosti jejich dítěte uvedlo nejvíce respondentů možnost „naučit dítě spolupracovat a vycházet s ostatními“. Tuto možnost uvedla necelá polovina respondentů (49 %). V téže kategorii byla

jako druhá nejfrekventovanější zvolena možnost „naučit dítě navazovat sociální vztahy“. Tuto možnost uvedlo jako rozhodující 46 % respondentů. Na třetím místě se umístila odpověď „zlepšovat jeho znalosti v přípravě pro vstup na ZŠ“, pro kterou hlasovalo 44 % respondentů. Především z prvních dvou odpovědí je možné vyčíst, že zásadním požadavkem rodičů na MŠ je, aby se jejich dítě více osamostatnilo a začlenilo do kolektivu a společnosti.

Naopak nejméně hlasů dostala možnost „budovat u dítěte kladný vztah k přírodě a okolnímu světu“. Tuto možnost zvolilo jako rozhodující pouze 27 % respondentů. O pouhé 2 % více (tedy 29 % hlasů) se na druhém „nejméně oblíbeném“ místě umístil požadavek, aby školka „rozdívěla jejich dítě v pohybových dovednostech“. Na třetím místě od konce se poté s 38 % hlasů všech respondentů umístila odpověď, že by „MŠ měla rozvíjet samostatnost dětí“.

Důležité

Ačkoliv odpověď zaměřená na budování kladného vztahu k přírodě byla u varianty „rozhodující“ označena jako nejméně oblíbená, v kategorii „důležité“ je naopak absolutním vítězem. Tato odpověď získala vůbec největší početní zastoupení z celé této otázky, a to celkem 64 % hlasů všech respondentů. Stejně jako u předchozí odpovědi se na druhém místě vyskytuje odpověď s velkým počtem hlasů v kategorii „důležité“ a malým počtem hlasů v kategorii „rozhodující“. Jedná se konkrétně o odpověď „rozvíjet dítě v pohybových dovednostech“, jako důležitou ji zvolilo 58 % respondentů. O pouhé jedno procento méně (57 %) se na třetím místě umístila možnost „učit dítě samostatnosti“. Na těchto výsledcích je tedy možno vidět, že ačkoliv jsou odpovědi v první kategorii (rozhodující) označeny jako nejméně zásadní pro respondenty, v kategorii druhé (důležité) to výsledky značně napravují. Z opačného konce zde uvedu pouze jednu odpověď, a to možnost „naučit dítě spolupracovat a vycházet s ostatními“. Ačkoliv získala 49 % hlasů, umístila se na poslední pozici v této variantě. Všechny ostatní odpovědi jsou velice vyrovnané a mají nadpoloviční zastoupení hlasů.

Neutrální

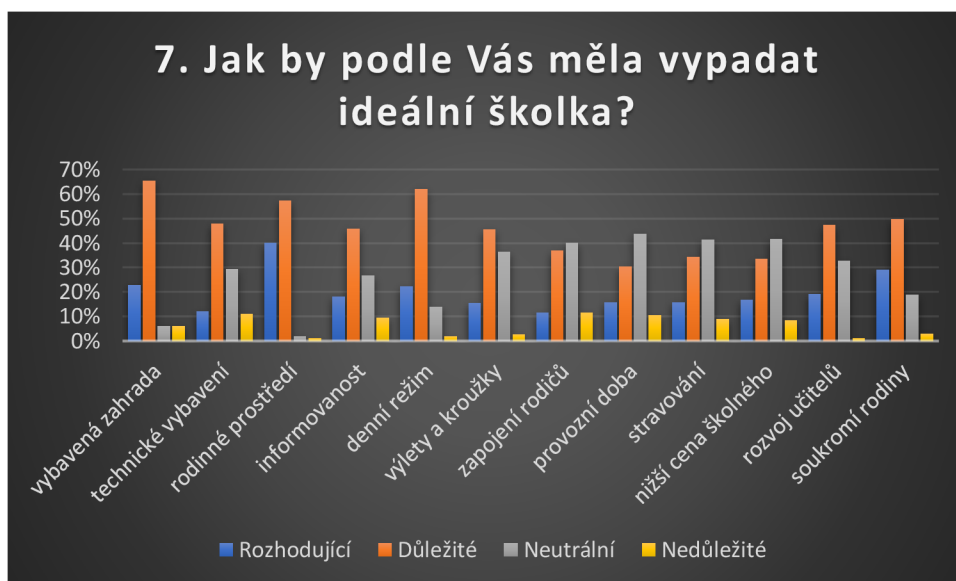
V této kategorii získaly pouze dvě odpovědi více než 10 % hlasů. Vůbec nejvíce hlasů v kategorii neutrální získala odpověď, že mateřská škola by měla rozvíjet pohybové dovednosti jejich dítěte. Tuto možnost označilo jako neutrální 12 % respondentů. Druhou nejčastější odpovědí je poté varianta, že MŠ by měla budovat u dítěte kladný vztah k přírodě a okolnímu světu. To si myslí 10 % respondentů. Žádná další z odpovědí v této kategorii nezískala více než 5 % hlasů.

Nedůležité

V této variantě se vyskytují pouze dvě odpovědi, pro které vůbec někdo hlasoval. Opět se jedná o možnost, že „MŠ by měla rozvíjet pohybové dovednosti dítěte“. Druhou takovouto odpovědí je, že „MŠ je od toho, aby dítě naučila spolupracovat a vycházet s ostatními dětmi“. Obě tyto odpovědi obdržely 1 % hlasů. Všechny ostatní odpovědi zůstaly bez hlasu.

11.7 Otázka č. 7 – Jak by podle Vás měla vypadat ideální školka?

Graf 7: Jak by podle Vás měla vypadat ideální školka – všichni respondenti

Zdroj 3: vlastní zpracování

V pořadí sedmá otázka dotazníkového šetření byla opět škálového typu. Stejně jako v předchozích otázkách měli i zde respondenti na výběr ze čtyř odpovědí, které byly stejné jako v předchozích otázkách. Mohli si vybírat z odpovědí: rozhodující, důležité, neutrální a nedůležité. Tato otázka obsahovala celkem 13 podotázek. Jako u většiny otázek byla i zde poslední (třináctá) odpověď otevřená s možností pro doplnění. Respondentům byly nabídnuty tyto podotázky:

1. MŠ má vlastní prostornou a vybavenou zahradu
2. MŠ má moderní a technické vybavení
3. MŠ je tvořena rodinným prostředím a vstřícným kolektivem
4. Učitelé MŠ rodičům pravidelně sdělují informace o průběhu dne
5. MŠ má vhodně uspořádaný režim dne
6. MŠ má pravidelnou nabídku výletů a nabídku různých kroužků
7. MŠ umožňuje rodičům se zapojovat do aktivit školy
8. MŠ nabízí delší provozní dobu školy
9. MŠ nabízí zdravou stravu a možnost většího výběru pokrmů
10. MŠ má nižší cenu školného
11. Učitelé se pravidelně rozvíjí a vzdělávají
12. MŠ by měla respektovat soukromí rodiny

Rozhodující

V kategorii rozhodující uvedli respondenti se značným náskokem jako nejvíce rozhodující faktor „MŠ je tvořena rodinným prostředím a vstřícným kolektivem“. Pro tuto odpověď hlasovalo v této kategorii 40 % respondentů. Na druhém místě se s 29 % hlasů nachází možnost „MŠ by měla respektovat soukromí rodiny“ a jako třetí odpověď s 23 % hlasů byla zvolena odpověď „MŠ má vlastní prostornou a vybavenou zahradu“. Naopak nejméně zastoupené byly odpovědi „MŠ má moderní a technické vybavení“ a „MŠ umožňuje rodičům se zapojovat do aktivit školy“. Obě odpovědi měly shodně 12 % hlasů, což je v této kategorii nejméně. O pouhá tři procenta více, tedy se jednalo o třetí nejméně zastoupenou odpověď, získala možnost „MŠ má pravidelnou nabídku výletů a nabídku různých kroužků“.

Z těchto výsledků je na první pohled patrné, že rodiče za rozhodující nepovažují materiální vybavení školky, ale především její přístup k rodinám a dětem.

Důležité

Nejen v této kategorii, ale vůbec nejvíce procent v celé otázce obdržela odpověď, že je důležité, aby „měla školka vlastní prostornou a vybavenou zahradu“. Pro tuto odpověď hlasovalo 65 % respondentů. Na druhé místo dosadili respondenti odpověď, že „MŠ má vhodně uspořádaný režim dne“, a to s 62 % hlasů. Na třetím místě se poté opakuje odpověď, že „MŠ by měla především nabízet rodinný a vstřícný kolektiv“. Tuto možnost zvolilo jako důležitou 57 % dotázaných. Přestože žádná z odpovědí neobdržela méně než 30 % hlasů, tak jako nejméně důležitý faktor uvedli respondenti možnost „MŠ nabízí delší provozní dobu školky“. Tato odpověď obdržela právě zmíněných 30 % všech odpovědí. O řád výše se nacházejí odpovědi jako „nižší cena školného“ (33 % odpovědí) a „zdravá strava a možnost většího výběru pokrmů“ (34 % hlasů).

Neutrální

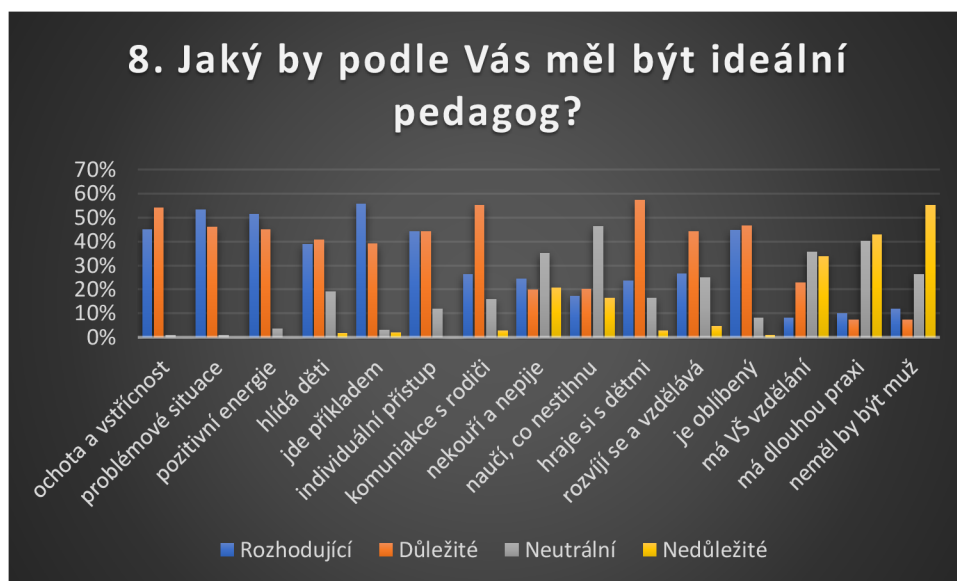
V této sekci dostala nejvíce hlasů odpověď „delší provozní doba školy“. Jako neutrální označilo tuto možnost 44 % respondentů. Druhý největší počet hlasů získala odpověď „MŠ má nižší cenu školného“ (42 %). Na třetím místě se umístila odpověď „MŠ nabízí zdravou stravu a možnost většího výběru pokrmů“. Tuto možnost jako neutrální zvolilo 41 % dotázaných. Naopak nejméně hlasů získala v této kategorii možnost „MŠ nabízí rodinné a vstřícné prostředí“ (2 % hlasů). O něco více (6 %) má druhá nejméně častá odpověď, a to „MŠ má vlastní prostornou a vybavenou zahradu“. Na třetím místě od konce se nachází „vhodně uspořádaný režim školky“ (14 % respondentů).

Nedůležité

Ve všech odpovědích je nižší zastoupení hlasů v této kategorii viditelné hned na první pohled. Nejvíce hlasů v kategorii nedůležité obdržela odpověď „MŠ umožňuje rodičům se zapojovat do aktivit“. Tato odpověď obdržela v této kategorii 12 % hlasů. Druhý největší počet hlasů získala možnost „moderní a technické vybavení MŠ“ s celkem 11 % hlasů. Na třetím místě hlasovalo shodně 10 % respondentů pro odpovědi „delší provozní doba školky“ a „pravidelné sdělování informací rodičům o průběhu dne“. Naopak nejméně hlasů v kategorii nedůležité a vůbec nejmenší početní zastoupení v celé otázce získaly shodně odpovědi „pravidelné vzdělávání a rozvoj učitelů“ a „rodinné prostředí a vstřícný kolektiv MŠ“. Obě odpovědi mají 1 % hlasů. Druhý nejmenší počet hlasů má poté možnost „vhodně uspořádaný režim dne“ (2 %). Na třetím místě od konce se umístila odpověď „pravidelné výlety a kroužky pro děti“ (3 % hlasů).

11.8 Otázka č. 8 – Jaký by podle Vás měl být ideální pedagog?

Graf 8: Jaký by podle Vás měl být ideální pedagog – všichni respondenti

Zdroj 4: vlastní zpracování

Jedná se o poslední z řady škálových otázek, na kterou jsou čtyři odpovědi: rozhodující, důležité, neutrální a nedůležité. Rovněž se jedná o otázku, která se skládá z vůbec nejvíce podotázek. Celkem ji tvoří 15 podotázek. Těmi jsou:

1. Je ochotný a vstřícný
2. Umí řešit problémové situace
3. Vyzařuje z něj dobrá a pozitivní energie
4. Hlídá děti
5. Jde dětem příkladem
6. Má individuální vztah k dítěti
7. Pravidelně informuje rodiče o pokrocích a chování dítěte
8. Neměl by kouřit a vést rušný noční život
9. Měl by dítě naučit to, co rodiče doma nestihnou
10. Hraje si s dětmi
11. Neustále se musí rozvíjet a vzdělávat
12. Dítě ho má rádo a těší se na něho
13. Musí mít vysokoškolské vzdělání
14. Musí mít spoustu let praxe, nesmí být mladý
15. Neměl by být muž

Rozhodující

Jako nejvíce rozhodující faktor vybrali respondenti odpověď „pedagog jde dětem příkladem“. Tuto možnost označilo 56 % všech dotázaných. Druhé místo s počtem 53 % hlasů přísluší odpovědi, že „pedagog umí řešit problémové situace“. Jako třetí nejvíce rozhodující faktor, který specifikuje ideálního pedagoga, byla respondenty vybrána možnost „vyzařuje z něj dobrá a pozitivní energie“. Konkrétně tuto možnost zvolilo 51 % respondentů. Naopak nejméně hlasů v této kategorii (pouze 8 %) obdržela odpověď „musí mít vysokoškolské vzdělání“. O pouhá dvě procenta více (tedy 10 %) má odpověď s druhým nejmenším počtem hlasů – „musí mít spoustu let praxe a nesmí být mladý“. Třetí nejméně často zastoupená odpověď s 12 % hlasů je, že „by pedagog neměl být muž“.

Z odpovědí je na první pohled patrné, že pro rodiče je rozhodující především to, jak pedagog k dětem přistupuje a jak se k nim chová, než to, jaký je.

Důležité

Nejvíce hlasů nejen v kategorii důležité, ale v celé otázce obdržela s počtem 57 % odpověď, že si „pedagog hraje s dětmi“. Na druhé místo dosadili dotázaní odpověď „pravidelně informuje rodiče o pokrocích a chování dítěte“. Na třetí místo umístilo následně 54 % respondentů odpověď, že „by měl být pedagog ochotný a vstřícný“. Naopak jako nejméně důležité byly označeny dvě odpovědi se 7% zastoupením, jednalo se o odpovědi „musí mít spoustu let praxe, nesmí být mladý“ a „neměl by být muž“. Tyto odpovědi potvrzují zjevnou nedůležitost i v kategorii výše. Všechny zbylé odpovědi mají minimálně dvacet procent hlasů. Na druhém místě od konce jsou to právě s 20 % hlasů možnosti „pedagog by neměl kouřit a vést rušný noční život“ a „měl by dítě naučit to, co rodiče doma nestihnou“. S třetím nejmenším počtem hlasů se na dalším místě nachází odpověď „musí mít vysokoškolské vzdělání“.

I zde je možné vyzorovat, že pro rodiče (respondenty) je důležitý především pedagogův přístup a chování než to, jaké má vzdělání nebo jaký je v soukromém životě.

Neutrální

V sekci neutrální obdržela nejvíce hlasů odpověď „pedagog by měl dítě naučit to, co rodiče doma nestihnou“. Tento názor sdílelo 46 % respondentů. Na druhém místě, o šest procent méně (40 % respondentů), bylo uvedeno, že „pedagog musí mít spoustu let praxe a nesmí být mladý“. Na třetím místě se následně vyskytují dvě odpovědi se shodným počtem hlasů

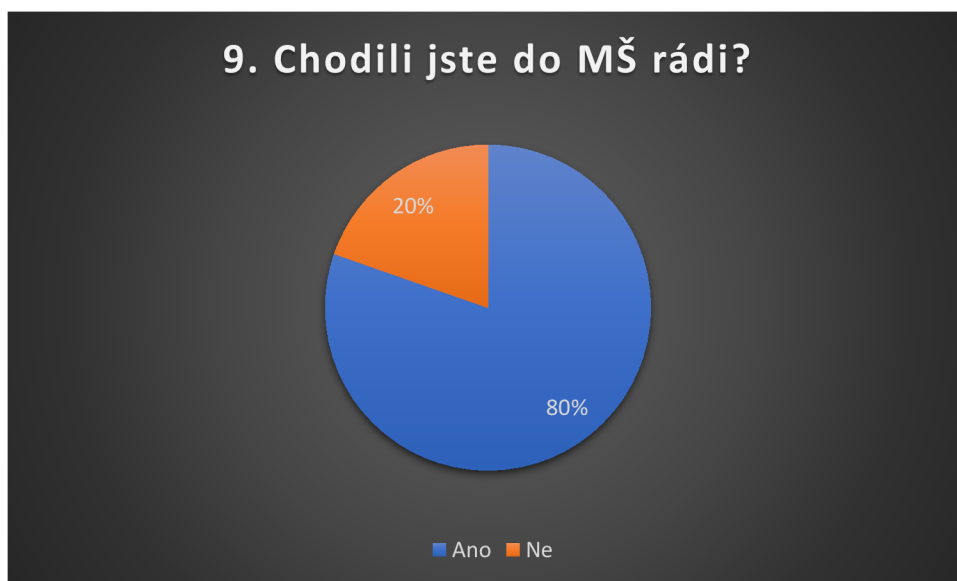
(35 %). Jedná se o odpovědi „neměl by kouřit a vést rušný noční život“ a „musí mít vysokoškolské vzdělání“. Naopak nejméně hlasů v této kategorii obdržely shodně po 1 % hlasů možnosti „pedagog je ochotný a vstřícný“ a „pedagog umí řešit problémové situace“. Druhou nejméně zastoupenou odpovědí v této kategorii je odpověď, že „pedagog jde dětem příkladem“. Tento názor sdílí 3 % dotázaných. O pouhé jedno procento více (4 % respondentů) se na třetím místě od konce objevuje odpověď „z pedagoga vyzařuje dobrá a pozitivní energie“.

Nedůležité

Více než polovina všech respondentů (55 %) považuje za nedůležité to, že „pedagog by neměl být muž“. Možnost, že „pedagog musí mít spoustu let praxe a nesmí být mladý“, považuje za nedůležitou 43 % dotázaných a je to druhá nejčastější odpověď. Třetí nejvíce zastoupená odpověď je možnost „musí mít vysokoškolské vzdělání“. Tento názor zastává 34 % všech dotázaných. Naopak vůbec nejmenší počet hlasů nejen z dané kategorie, ale i z celé otázky obdržely hned 4 odpovědi. Těmito odpověďmi jsou: „pravidelně informuje rodiče o pokrocích a chování dítěte“, „vyzařuje z něj dobrá a pozitivní energie“, „umí řešit problémové situace“ a „je ochotný a vstřícný“. V této kategorii žádná z těchto odpovědí nedostala ani jeden hlas. Jedno procento dotázaných pak považuje za nedůležité, že „dítě má pedagoga rádo a těší se na něho“. Třetí nejmenší zastoupení hlasů mají shodně s 2 % hlasů dvě odpovědi, a to „pedagog hlídá děti“ a „pedagog jde dětem příkladem“.

11.9 Otázka č. 9 – Jaké jsou Vaše vzpomínky na MŠ?

Graf 9: Chodili jste do MŠ rádi – všichni respondenti

Zdroj 5: vlastní zpracování

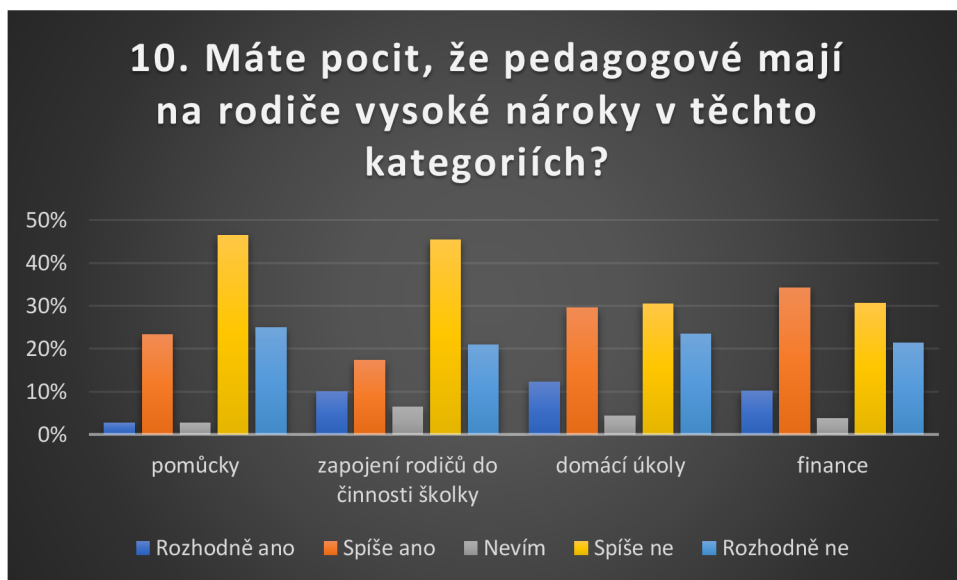
Další otázka je oproti předchozím novým, jiným typem otázky. Otázka určuje poměr jen dvou odpovědí, přičemž respondenti mají na výběr pouze z možností ano/ne. Otázka se skládá celkem ze tří podotázek. Dotazovaní mohli vybírat z možností:

1. Do MŠ jsem chodil/a rád/a. Mám na ni spíše dobré vzpomínky.
2. S mou MŠ se mi pojí spíše špatné vzpomínky.
3. Ovlivnila Vaše zkušenost z MŠ výběr školky pro Vaše dítě?

Již na první pohled je patrné, že první dvě odpovědi slouží k určení jedné a téže otázky a odpovědi se slučují. Rovných 80 % respondentů uvedlo, že s jejich osobní docházkou do mateřské školy se jim pojí spíše pozitivní věci. Zbýlých 20 % zvolilo možnost, že s MŠ se jim pojí spíše horší vzpomínky. Oproti tomu v druhé části otázky je poměr odpovědí již vyrovnanější. Celkem 61 % respondentů uvedlo, že jejich osobní zkušenost s MŠ ovlivnila výběr školky pro jejich dítě. Zbýlých 39 % naopak odpovědělo, že jejich zkušenost na výběr školky pro jejich syna/dceru neměla žádný vliv.

11.10 Otázka č. 10 – Máte pocit, že pedagogové mají v níže uvedených kategoriích na rodiče vysoké nároky?

Graf 10: Máte pocit, že pedagogové mají na rodiče vysoké nároky v těchto kategoriích – všichni respondenti

Zdroj 6: vlastní zpracování

V pořadí 10. otázka dotazníkového šetření je opět škálová, ale znovu přináší nový typ odpovědí. V této otázce mohli respondenti vybírat z pěti možných odpovědí, a to:

1. Rozhodně ano
2. Spíše ano
3. Nevím
4. Spíše ne
5. Rozhodně ne

Podobně jako v předchozích případech se i tato otázka skládala z podotázek uzavřených (celkem 4) a jedné, závěrečné, otázky otevřené, která opět sloužila pro doplnění chybějících možností. Doplnění odpovědi stejně jako v předchozích případech nikdo nevyužil. Pro lepší přehlednost jsem zvolila definování výsledků podle jednotlivých kategorií, nikoliv odpovědí jako v předchozích případech. Podotázky zněly následovně:

1. Pomůcky
2. Zapojení rodičů do činností školky
3. Domácí úkoly
4. Finance

Pomůcky

Téměř polovina (46 %) všech respondentů uvedla, že „spíše nemají“ pocit vysokých nároků ze strany školky v dané oblasti. Rovněž se jedná o odpověď s vůbec největším počtem hlasů v celé této otázce. Druhý největší počet hlasů (25 %) získala odpověď „rozhodně ne“. Na dalším místě se objevuje odpověď „spíše ano“ s celkem 23 % hlasy. Pro zbylé dvě možnosti „rozhodně ano“ a „nevím“ hlasovala shodně pouze 3 % dotázaných. Z výsledků je tedy na první pohled patrné, že pocit přehnaných nároků ze strany MŠ v rámci dané oblasti nemá více než 70 % respondentů.

Zapojení rodičů do činností školky

Největší počet hlasů získala v této kategorii opět možnost „spíše ne“. Bylo to pouze o jedno procento méně, tedy celkem 45 %. Následuje opět možnost „rozhodně ne“, kde tuto odpověď zvolilo 21 % respondentů. Dalších 17 % dotázaných „spíše má“ pocit přehnaných nároků v této oblasti a 10 % „rozhodně má“ tento pocit. Na místě s nejmenším počtem hlasů v dané podotázce se opět vyskytuje odpověď „nevím“ s celkem 6 % hlasy. I v této oblasti tedy rovné 2/3 dotázaných nemají pocit přehnaných nároků na rodiče.

Domácí úkoly

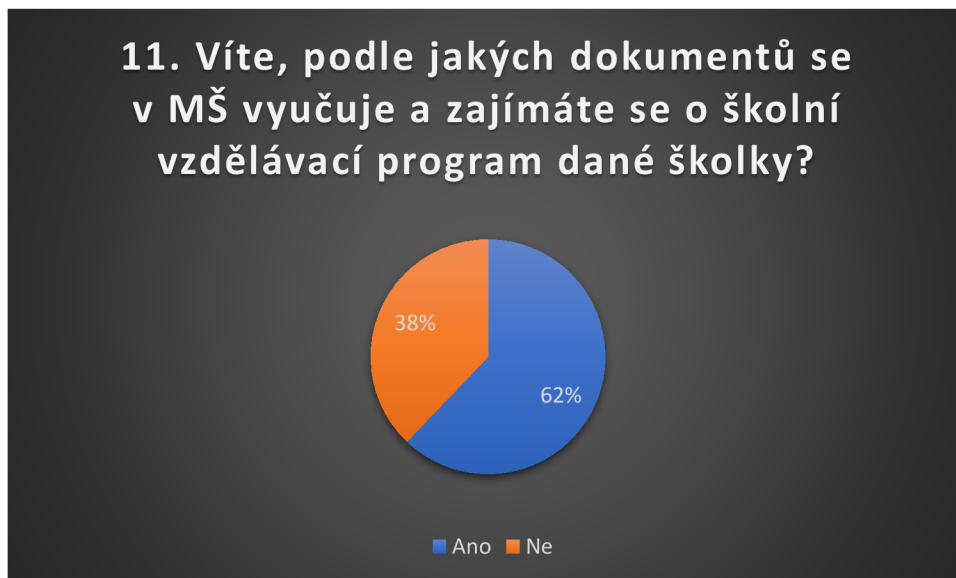
V této oblasti se na místě s největším počtem hlasů objevují hned dvě odpovědi, a to „spíše ano“ a opačná odpověď „spíše ne“. Obě odpovědi obdržely 30 % hlasů. Zbylé pořadí odpovědí se poté opakuje jako v předchozích případech. Možnost „rozhodně ne“ zvolilo 23 % respondentů a možnost „rozhodně ano“ zvolilo 12 % účastníků dotazníkového šetření. Opět nejméně lidí zvolilo odpověď „nevím“, a to konkrétně 4 %. Ačkoliv procentuální zastoupení není tak vysoké jako v předchozích odpovědích, stále více než polovina respondentů (konkrétně 54 %) nemá pocit, že by MŠ měla na rodiče v dané oblasti příliš vysoké nároky.

Finance

V oblasti financí hlasovalo nejvíce dotázaných pro odpověď „spíše ano“, a to celkem 34 % účastníků dotazníkového šetření. Dalších 31 % respondentů zvolilo možnost „spíše ne“ a následně se opět na dalším místě nachází dle počtu hlasů odpověď „rozhodně ne“. Konkrétně je to 21 % hlasů. Možnost „rozhodně ano“ zvolilo 10 % respondentů a stejně jako v předchozích případech se na posledním místě nachází odpověď „nevím“, v tomto případě se jedná o 4 % hlasů. I v této oblasti je součet odpovědí „spíše ne“ a „rozhodně ne“ nadpoloviční (52 %).

11.11 Otázka č. 11 – Víte, podle jakých dokumentů se v MŠ vyučuje, a zajímáte se o školní vzdělávací program dané školky?

Graf 11: Víte, podle jakých dokumentů se v MŠ vyučuje, a zajímáte se o školní vzdělávací program dané školky – všichni respondenti

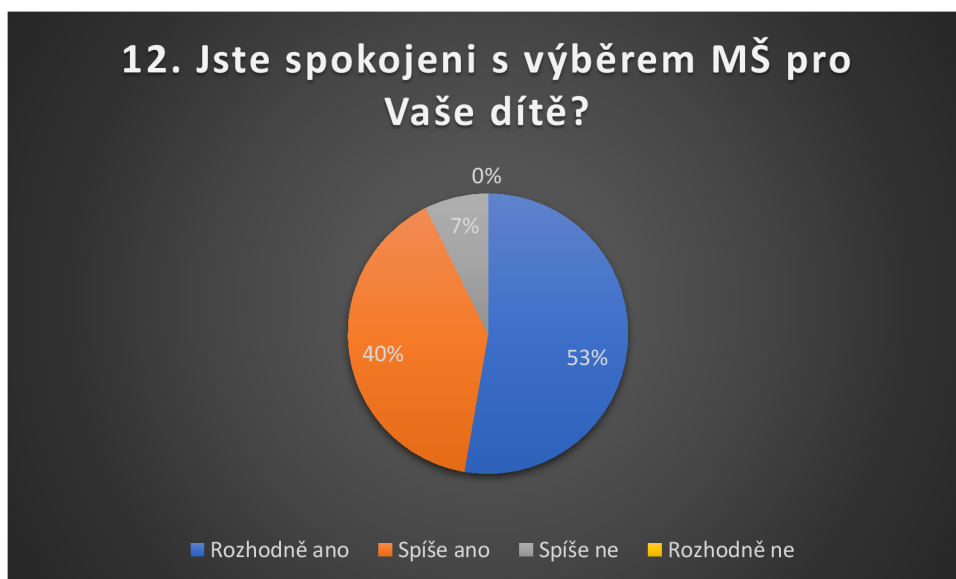
Zdroj 7: vlastní zpracování

V pořadí jedenáctá a zároveň předposlední uzavřená otázka je typem, kdy respondenti vybírají ze dvou možností: ano/ne. Otázka slouží k určení poměru těchto dvou odpovědí. Neobsahuje žádnou podotázku, a respondenti tudíž odpovídali přímo na hlavní otázku.

Z výsledků je možné vyčíst, že 62 % dotázaných potvrdilo, že vědí, podle jakých dokumentů se v MŠ vyučuje, a že se zajímají o ŠVP příslušné mateřské školy. Zbýlých 38 % respondentů pak uvedlo přesný opak.

11.12 Otázka č. 12 – Jste spokojeni s výběrem školky pro Vaše dítě?

Graf 12: Jste spokojeni s výběrem MŠ pro Vaše dítě – všichni respondenti

Zdroj 8: vlastní zpracování

Jedná se o poslední uzavřenou otázku dotazníkového šetření a předposlední otázku celkem. Stejně jako v předchozích případech se opět jedná o škálovou otázku, kde mají respondenti na výběr ze čtyř možných odpovědí, a to:

1. Rozhodně ano
2. Spíše ano
3. Spíše ne
4. Rozhodně ne

Stejně jako v předchozí otázce se tato závěrečná otázka neskládá z žádných podotázek, a respondenti tudíž odpovídali přímo na otázku samotnou.

Nejvíce hlasů získala odpověď „rozhodně ano“. Tuto možnost do dotazníkového šetření uvedlo 53 % respondentů. Druhé nejčastější zastoupení měla poté odpověď „spíše ano“ s celkovými 40 % hlasů. Na další pozici se objevuje odpověď „spíše ne“ (7 %). Zbývající odpověď „rozhodně ne“ nezvolil žádný z dotázaných.

11.13 Otázka č. 13 – Je něco, co Vám ve školce chybí a chtěli byste to změnit, nebo co byste naopak rádi ocenili?

Jedná se o závěrečnou otázku celého dotazníkového šetření. Současně se v celé této výzkumné části jedná o jedinou otevřenou otázku a rovněž i o jedinou otázku, u níž jsem nevypracovávala graf. Tato otázka slouží především jako doplnění těch nejdůležitějších faktorů (prvků) pro výběr mateřské školy ze strany rodičů. Respondenti celkem doplnili 8 rozdílných odpovědí, žádná z nich se neopakovala vícekrát. Uvedenými odpověďmi jsou:

„Vypustit spaní u předškoláků – jen půl hodiny odpočinku.“

„Větší možnost při výběru obědů v MŠ.“

„Zdravější strava.“

„Být pánem času a využívat ho tak, jak si ho děti zaslouží.“

„Paní učitelky jsou velmi vstřícné a ochotné. Velmi dobře spolupracují i s rodiči. Vždy se dá na všem domluvit.“

„PLUS: vstřícnost učitelů, MINUS: stará budova.“

„Možnost výběru jídla. Pravidelné informování o dítěti (chování a začleňování).“

„Nechybí nic, oceňuji rodinný přístup a skvělou atmosféru.“

V některých případech se výše uvedené odpovědi týkají hodnocení školky, v jiných případech jde o vhodné připomínky.

12 Zhodnocení výsledků

Dotazníky byly rozdány do tří mateřských škol. Celkově jsem rozdala 150 dotazníků, přičemž zpátky jsem jich dostala 111, což je 74% návratnost. Takovou návratnost považuji za úspěšnou, počet 111 vrácených dotazníků je dle mého soudu dostačující. To potvrzuje i fakt, že se mi podařilo získat dostatek dat na to, abych z dotazníkového šetření mohla vytvořit relevantní závěry. Jsem si ovšem vědoma, že větší počet dotazníků by mohl přinést zajímavější a přesnější výsledky, stávající počet však přesto považuji pro účely této práce za zcela dostačující.

Největší překážku při plnění dotazníkového šetření netvořili samotní respondenti, ale spíše ředitelky mateřských škol, které měly často se zapojením dotazníkového šetření v rámci jejich školky problém. Toto vnímám velmi negativně, a to i z toho důvodu, že kvalitní výsledky z dotazníku by pro dané školky mohly být velkou inspirací. Přiznám se, že tato neochota a nespolupráce ze strany mateřských škol mě překvapila. V závěru práce shrnu celkové výsledky z dotazníkového šetření a porovná je s výsledky ze strukturovaného rozhovoru.

13 Strukturovaný rozhovor

Strukturované rozhovory jsem provedla dva. Rozhovor byl v obou případech stejný a celkem se skládal z pěti otázek, přičemž dvě z těchto otázek jsem rozdělila na tři dílčí podotázky. Rozhovor jsem provedla s dvěma učitelkami mateřských škol. V prvním případě se jedná o učitelku z menší, vesnické školy (odpověď A). Ve druhém případě pak z větší, městské školy, umístěné v centru okresního města (odpověď B).

Toto rozdělení jsem provedla z toho důvodu, abych měla porovnání, zdali se pohled a názor učitelek MŠ liší na základě lokality a velikosti jejich školky. Cílem rozhovoru bylo nejen zjistit, jaké názory na danou problematiku mají zaměstnanci školky, ale především porovnat, jakým způsobem vnímají problematiku rodiče a pedagogové MŠ. Jednotlivé otázky vždy odcituji, a to včetně odpovědí, a následně se k nim vždy vyjádřím a zhodnotím je.

Otázka č. 1 zněla: „*Jaká očekávání mají podle Vás rodiče od mateřské školy?*“

Odpověď A: „*Podle mého názoru se jedná o více zásadních očekávání. Rodiče očekávají především přípravu dítěte na vstup do ZŠ. Dále si myslím, že je pro ně zásadní, aby jejich děti získaly dovednosti pro školní docházku. Na závěr je to osamostatnění ve všech oblastech. Je to však velmi individuální a vždy záleží na prioritách rodičů.*“

Tato otázka se nejvíce shoduje s otázkou z dotazníkového šetření číslo 6. Tedy v čem si rodiče myslí, že by MŠ měla jejich dítě podporovat. Zde nejčastěji rodiče očekávají, že jejich dítě bude umět navazovat sociální vztahy, osamostatní se a rovněž bude také připraveno na vstup do ZŠ. Dá se říci, že navazování sociálních vztahů a samostatnost jsou zásadními předpoklady pro to, aby dítě zvládalo vstup na ZŠ. Zde se tedy představy respondentů v obou výzkumech shodují v maximální možné míře.

Odpověď B: „*Očekávání rodičů jsou různá, obvykle si myslí, že mateřská škola je jen jakási instituce na „hlídání dětí“. V lepších případech rodiče očekávají, že jejich děti mateřská škola připraví na vstup do základní školy. Mnohdy je ale jejich pohled zkreslený a myslí si, že za ně udělají paní učitelky v mateřské škole úplně vše. Pedagogové děti vzdělávají a rozvíjí klíčové kompetence, je ale potřeba si uvědomit, že předškolní vzdělávání podporuje a doplňuje rodinnou výchovu, tudíž je potřeba vzájemná spolupráce rodiče a mateřské školy.*“

I v tomto případě musíme výpověď v rozhovoru porovnat s odpověďmi v dotazníku u otázky č. 6 a rovněž i č. 8. Hned v prvních odpovědích rozhovoru je možné vidět částečný rozdíl ve výpovědích obou pedagogů. Z dotazníkového šetření je patrné, že rodiče kladou na učitele MŠ mnoho důležitějších požadavků, než je hlídání jejich dětí. Tato odpověď se nachází v nižší polovině odpovědí (viz strana 54), tudíž tyto výsledky názor učitelky nepotvrzují. Co je ovšem výsledky z dotazníkového šetření potvrditelné, je druhá část odpovědi, tedy ta, že rodiče si od MŠ slibují především to, že učitelky v MŠ připraví jejich dítě na vstup do ZŠ. Zde se odpovědi A i B z rozhovoru shodují. Dále hodnotím kladně upřesňující doplnění této odpovědi o názor a zkušenosti pedagoga.

Otázka č. 2: „Podle čeho si myslíte, že rodiče nejčastěji vybírají školku pro své dítě?“

Odpověď A: „Myslím si, že se rodiče řídí především podle: vzdálenosti od bydliště, pověsti MŠ, doporučení od známých, personálního obsazení, provozní doby MŠ, zda má dítě v MŠ již nějaké kamarády.“

I zde mohu říci, že je částečná shoda v odpovědích z dotazníkového šetření i z rozhovoru. Tato otázka kopíruje otázku číslo 5 z dotazníkového šetření. Třemi nejčastějšími faktory pro výběr MŠ byly: osobní přístup a rodinné prostředí MŠ, profesionální a přátelští učitelé a také lokalita. Můžeme tedy říci, že vzdálenost od bydliště a personální obsazení se opět shoduje. Naopak odpověď „doporučení od známých“ byla ze strany rodičů jednou z nejméně populárních.

Odpověď B: „Myslím si, že zásadní je lokalita. Jelikož jsou státní školky spádové, určitě je pro rodiče a jejich děti pohodlnější docházet do mateřské školy v okolí bydliště. Dále pokud se zaměřují na nějaké alternativní pedagogické směry, rozhodují se i podle zaměření mateřské školy. Dále také, co daná mateřská škola nabízí (kroužky, aktivity...)“

V této odpovědi se opět nachází myšlenka, že nejdůležitější je pro rodiče lokalita. Hodnotím kladně, že oba pedagogové tento názor uvedli na prvním místě, jelikož důležitost lokality (v porovnání s přínosem MŠ) je v kapitole *Metodologie výzkumu* uvedena i jako upřesňující otázka pro otázku výzkumnou. Je pozitivní, že lokalita není pro rodiče tím úplně nejdůležitějším faktorem. Pedagogové naopak zastávají názor, že vzhledem k tomu, že s dětmi každodenně pracují a vědí, z jakého pocházejí prostředí a z jaké lokality, nelze zpochybňovat jejich názory.

Otázka č. 3: „*Myslíte si, že nároky rodičů v těchto oblastech jsou dosažitelné, nebo příliš vysoké?*“

a) *Kvalifikace učitelů*

b) *Rozvoj dítěte*

c) *Zájmové kroužky*“

Odpověď A:

- a) *Kvalifikace učitelů – „dosažitelné: Rodiče často vyžadují lidský a vstřícný přístup a ochotu. Myslím si, že vzdělání či délka praxe pedagogů není pro rodiče tolik důležitá jako jejich charakter.“*
- b) *Rozvoj dítěte – „dosažitelné: Podle mého názoru rodiče očekávají od školky maximální rozvoj dítěte pro vstup na ZŠ, jak jsem i uvedla v první otázce, což si myslím, že je v našich kompetencích dosažitelné.“*
- c) *Zájmové kroužky – „dosažitelné: Z mého pohledu rodiče nemají až tak velký zájem o volnočasové aktivity. Když rodiče projeví velký zájem o některý kroužek, jsme většinou schopni tento kurz zajistit. Vše se ovšem odvíjí také od finanční stránky.“*

I v této otázce narážíme opět na shodu v odpovědích rodičů i pedagogů MŠ. Pro ověření shody je nutné vycházet z otázek číslo 7 a 8 v dotazníkovém šetření. Dle výsledků z dotazníku je kvalifikace pedagoga pro rodiče skutečně tím nejméně důležitým faktorem (konkrétně se jedná o VŠ vzdělání a dlouhou praxi v oboru). Naopak dle slov pedagoga je pro rodiče mnohem zásadnější charakter, což potvrzují i výsledky. I v druhé části odpovědi můžeme opět shledat shodu. Jak jsem již uvedla u první otázky rozhovoru, pro rodiče je osamostatnění a schopnost jejich dítěte navazovat sociální vztahy tím nejzásadnějším. To považují za jedny z klíčových faktorů pro úspěšný vstup dítěte na základní školu. I poslední část této otázky, zájmové kroužky, se shodují s názorem rodičů. Výlety a nabídka kroužků se dle respondentů v dotazníkovém šetření sice nenacházejí na nejnižších příčkách, ale přesto jsou pro rodiče kroužky spíše méně důležité (dle výsledků se podle důležitosti nachází odpověď těsně pod průměrem v porovnání s ostatními možnostmi).

Odpověď B: „*Podle mého názoru jsou nároky dosažitelné, záleží, jakou mateřskou školu rodiče zvolí a v jaké lokalitě se nachází.*“

- a) *Kvalifikace učitelů: „Rodiče ve většině případů očekávají, že se o jejich dítě bude starat kvalifikovaný personál.“*

- b) Rozvoj dítěte: „*Rodiče předpokládají, že pedagog jejich dítě rozvíjí a podporuje ve vzdělávání.*“
- c) Zájmové kroužky: „*Rodiče očekávají, že děti budou zažívat různé aktivity během pobytu v mateřské škole (výtvarné, hudební, pohybové...).*“

Zde je hned v první části odpovědi patrný rozdíl mezi názorem učitelky z menší, vesnické školky, a učitelky ze školky umístěné v centru většího města. Zatímco pedagog z menší školky zastává názor spíše rodinného prostředí, a tím i rodinného přístupu, učitelka větší, městské školky zastává názor, že je důležité především vzdělání a praxe – tedy dostatečná kvalifikace zaměstnanců. Druhá část odpovědi je téměř shodná s odpovědí A a názor je rovněž podpořen i výsledky z dotazníkového šetření. I v závěrečné části odpovědi je možné vidět možný rozdíl mezi názory učitelek vesnické a městské školky. Z této odpovědi vyplývá, že nároky rodičů na různé kroužky jsou v městské školce mnohem větší než ve školce vesnické.

Otázka č. 4: „*Myslíte si, že se Vám daří plnit kritéria všech rodičů v těchto oblastech?*“

a) *Kvalifikace učitelů*

b) *Rozvoj dítěte*

c) *Zájmové kroužky*“

Odpověď A:

- a) Kvalifikace učitelů: „*Ano, naším cílem je vytvářet vstřícné a rodinné prostředí, tudíž vybíráme pedagogy, kteří nám jsou svoji povahou sympatičtí.*“
- b) Rozvoj dítěte: „*I zde si myslím, že se nám to daří. Snažíme se děti maximálně rozvíjet při všech aktivitách v MŠ.*“
- c) Zájmové kroužky: „*A ano musím říct i zde. Rodičům různé kroužky nabízíme pravidelně. Zároveň vždy na začátku školního roku provádíme dotazníkové šetření, abychom zjistili, o co by měli rodiče zájem.*“

Vzhledem k charakteru otázek je i zde nutné se odkázat na otázky číslo 7 a 8 z dotazníkového šetření. Ovšem podle povahy otázky i odpovědi se jedná patrně o jedinou otázku, kterou není úplně možné porovnat s odpověďmi rodičů (respondentů dotazníkového šetření). Dá se říci, že otázka navazuje na otázku předchozí (číslo 3), a kladně tedy hodnotím to, že ve všech třech bodech se školce daří oblasti plnit, jelikož body nejsou důležité nejen podle pedagogů, ale především podle rodičů. Je tedy důležité tyto oblasti plnit, aby rodiče byli se školkou spokojeni.

Odpověď B:

- a) Kvalifikace učitelů: *„Já sama momentálně dokončuji magisterské studium v oboru předškolní a speciální pedagogika, jelikož cítím nejenom tlak na potřebu vysokoškolského vzdělání v tomto oboru, ale celkově i potřebu a vhodnost tohoto vzdělání pro výkon takovéto práce – takovou kvalifikaci považuji pochopitelně za dostačující. V mém kolektivu jsou paní učitelky s pedagogickým vzděláním a dlouholetou praxí.“*
- b) Rozvoj dítěte: *„U dětí rozvíjíme jejich klíčové kompetence v průběhu celého dne. Činíme tak situačním a sociálním učením, učením pomocí prožitkového učení a učením pomocí hry. Dále se snažíme podporovat volnou hru, jelikož ta je v předškolním období velmi důležitá.“*
- c) Zájmové kroužky: *„Já osobně zájmové kroužky nevedu, ale jako školka je nabízíme. Naším hlavním přínosem pro děti je zaměřovat se na všechny oblasti a vymýšlet vhodně zvolené aktivity, aby se děti něco naučily a měly z toho radost. Osobně se zaměřuji na dramatiky a ráda s dětmi vymýšlím dětské muzikály pro rodiče.“*

V první části odpovědi můžeme cítit návaznost na první odpověď z otázky rozhovoru č. 3. Potřeba kvalifikace, ale i celkově kvalifikovaný kolektiv učitelů může potvrzovat náročnost rodičů v tomto směru. Z výpovědi je možné vyvodit názor, že v případě, že je vnímán tlak na kvalifikaci a vzdělání učitelů, snaží se školka tomuto požadavku přizpůsobit. Naopak v případě odpovědi A, kde je preferován spíše rodinný přístup, se mateřská škola snaží rozvíjet zase v této oblasti. V druhé části odpovědi, stejně jako v předchozí otázce, se obě odpovědi víceméně shodují. I v závěrečné části odpovědi jsou obě výpovědi víceméně totožné. Velmi kladně hodnotím především to, že v obou případech se snaží školky kroužky a aktivity přizpůsobit přáním dětí a jejich rodičů.

Otázka č. 5: *„Řešíte často nespokojenost nebo stížnosti ze strany rodičů, co se týká chodu školky nebo postupu pedagogů?“*

Odpověď A: *„Vždy záleží na okolnostech a rodičích. Za 20 let praxe, co učím, se mi však nestalo, že by si rodiče stěžovali a byli nespokojeni, co se týká učitelů nebo prostředí. Když se vyskytne nějaký problém, tak se jedná spíše o chování nebo nějaké specifické poruchy dítěte.“*

I tato odpověď se značně shoduje s výsledky z dotazníkového šetření. Můžeme říci, že 93 % respondentů první části výzkumu (dotazníkového šetření) je s výběrem MŠ spokojeno. To by tedy potvrdilo, že si rodiče nemají důvod stěžovat.

Odpověď B: *„Za svou praxi jsem se ještě nesešla s žádnou stížností, maximálně šlo o nějaké nedorozumění, kdy se poté vše vyjasnilo při konzultaci s rodiči.“*

Zkušenost obou pedagogů se opět shoduje a obě odpovědi se shodují i s výsledky dotazníkového šetření, což hodnotím velmi kladně. Z dovětky, že se učitelka setkala maximálně s nějakými nedorozuměními, je možné vyvodit závěr, že rodiče s dětmi v městské školce jsou obecně náročnější a přísnější než rodiče s dětmi ve školce vesnické.

14 Diskuze

Ačkoliv jsem se snažila práci pravidelně konzultovat a vycházet z velkého množství zdrojů, prostor pro zlepšení práce jsem objevila hned v několika oblastech.

První možnost zlepšení vidím v zapojení většího počtu respondentů (do obou částí výzkumu), jelikož si myslím, že větší počet dotazovaných by mohl přinést přesnější výsledky. Zároveň mám ale za to, že zmíněný počet respondentů je pro cíle této práce dostatečný.

Kromě toho vidím prostor pro zlepšení i ve druhé části výzkumu. Domnívám se, že dotazníkové šetření pro učitelky MŠ by bylo pro cíle této práce vhodnější, jsem ale současně přesvědčena o tom, že by se mi takovéto šetření nepodařilo uskutečnit s dostatečným počtem respondentů, z tohoto důvodu jsem tedy volila metodu, která se jevila jako nejvhodnější.

Třetí oblast, ze které bylo možno vytěžit více, je dotazníkové šetření. Konkrétně se jedná o otázku číslo 3, kde dotazník není strukturován tak, aby respondenti mohli uvést své odpovědi v případě, že mají v MŠ více dětí různého nebo stejného věku. Dále jsem došla k závěru, že dotazník mohl být pro velkou část respondentů příliš dlouhý a zájem o jeho vyplnění tedy nebyl tak velký, jak by mohl být. Pro příště bych tedy zvážila možnost zkrátit a zestručnit počet otázek, ale i možných odpovědí, aby bylo vyplňování pro respondenty přívětivější. Poslední prostor pro zlepšení v rámci dotazníkového šetření je poté dle mého názoru v lepší komunikaci s ředitelkami mateřských škol. Jak jsem již avizovala výše, ochota ředitelky MŠ absolvovat šetření právě u nich ve školce byla velmi nízká. Příště bych se proto více zaměřila na komunikaci s nimi a snažila se jim ještě více vysvětlit, že dotazníkové šetření neprovádím za účelem objevení nedostatků dané MŠ, tedy že nechci nikoho poškodit, ale naopak že jej provádím z důvodu, abych objevila prostory pro budoucí zlepšení.

Jako případný možný nedostatek se pak může jevit také nadměrná délka práce. Po konečných úpravách si sice nemyslím, že by práce byla až příliš dlouhá a obsahovala nerelevantní informace, nicméně jsem si vědoma nadstandardní délky vzhledem k tomu, že se jedná o práci bakalářskou. Na závěr bych ještě ráda zmínila situaci, proč jsem dotazníkové šetření vykonávala pouze v běžných MŠ, a nikoliv v alternativních. Toto rozhodnutí jsem učinila především z toho důvodu, že běžné školky jsou oproti alternativním stále mnohem dostupnější a rodiče je volí častěji. To znamená, že zapojení do výzkumného šetření je v běžných školkách jednodušší a zároveň je rovněž uplatnitelnost těchto výsledků s ohledem na

počet klasických školek mnohem širší. Alternativní druhy školek tedy vůbec nebyly cílem tohoto šetření. Počítám ovšem s tím, že výsledky respondentů, jejichž děti navštěvují alternativní školky, by se od výsledků zjištěných v této práci mohly značně lišit.

Jako největší úspěch práce naopak hodnotím zjištění nejdůležitějších faktorů, dle kterých rodiče vybírají MŠ pro své děti. K tomuto zjištění pomohlo největší měrou právě již zmíněné dotazníkové šetření. Dotazník se skládal celkem ze třinácti otázek. S ohledem na výsledky, návratnost dotazníku, kvalitu vyplňování a počet považuji výsledky za relevantní. Relevantnost výsledků zčásti potvrzují i výpovědi učitelek (strukturované rozhovory), které na dotazníkové šetření navazují a nezávisle na výsledcích názory rodičů leckdy potvrzují.

Jako druhý hlavní úspěch bych ráda zmínila fakt, že se mi v práci podařilo odpovědět na hlavní i doplňující otázky.

15 Závěr

Tato bakalářská práce se skládá celkem z 15 kapitol (a to včetně úvodu i závěru práce). Práce přináší nejen teoretické, ale i praktické výsledky z oblasti problematiky mateřských škol. Práce úspěšně zjišťuje, podle kterých faktorů si rodiče nejčastěji vybírají školku pro své děti a co hodnotí jako nejdůležitější prvky MŠ. Teoretická část práce nejdříve vymezuje hlavní rysy předškolních dětí. Následně čtenáře seznamuje s jejich vývojem v různých směrech, popisuje důležitost rodiny a prostředí se zaměřením na výchovu dítěte a na závěr popisuje roli pedagoga v mateřské škole ve spojení s předškolním vzděláváním dětí. Praktická část práce je poté primárně založena na dvou metodách. Hlavní částí je dotazníkové šetření, kterého se celkem zúčastnilo 111 respondentů (rodiče dětí z MŠ). Doplňující, ale rovněž důležitou druhou částí jsou poté strukturované rozhovory provedené s učitelkami mateřských škol.

Jako nejproblematictější lze hodnotit samotné dotazníkové šetření. Spolupráce s rodiči byla relativně bezproblémová, velkou překážkou byly však ředitelky školek. Ty měly, k mému překvapení, problém se zapojením dotazníkového šetření v jejich školce. Na základě toho se mi ztížila možnost hledat vhodné respondenty pro praktickou část této práce. Komunikace a spolupráce s rodiči poté probíhala ve většině případů bez problémů. Realizace strukturovaných rozhovorů se obešly bez komplikací a respondenti (učitelky MŠ) mi s jejich provedením ochotně pomohli. Praktická část práce se rovněž odrážela od hlavní výzkumné otázky: „Jaký je hlavní důvod pro výběr konkrétní MŠ rodiči?“ Odpovědí na tuto otázku je: „Osobní přístup a rodinné prostředí školky“. Rodiče však uvedli i další velmi důležité faktory a oblasti:

„Naučit dítě navazovat sociální vztahy a vycházet s ostatními.“

„Rodinné prostředí a vstřícný kolektiv MŠ.“

„Pedagog, který umí řešit problémové situace a je ochotný a vstřícný.“

Hlavní otázku rovněž doplňovalo několik upřesňujících otázek, na které rovněž v závěru práce na základě výsledků poskytnu finální odpověď.

- 1) „Volí rodiče MŠ spíše podle její lokality, nebo dle toho, jaký přínos má MŠ pro jejich dítě?“ Ačkoliv je pro rodiče umístění školky důležité, nejedná se o nejdůležitější faktor. Tím je již zmíněný osobní přístup a rodinné prostředí, přínos školky tedy hodnotím jako důležitější faktor při rozhodování.

- 2) „V jaké oblasti by mateřská škola měla dle rodičů jejich dítě nejvíce rozvíjet?“ Pro rodiče je nejdůležitější, aby MŠ naučila jejich dítě navazovat sociální vztahy a vycházet s ostatními dětmi.
- 3) „Má vliv na výběr MŠ rodiči složení pedagogického sboru?“ Vzhledem k výsledkům výzkumu je složení pedagogického sboru pro rodiče důležité. Nejdůležitější pro ně poté není kvalifikace učitelů, ale především jejich osobnost, konkrétně pak schopnost řešit problémové situace a také ochota a vstřícnost.

I díky tomu, že se mi podařilo zjistit odpovědi nejen na hlavní výzkumnou otázku, ale i otázky zpřesňující, mohu konstatovat, že práce splnila svůj účel a že bylo dosaženo cíle.

Ležalová R., 2007. *Odklady povinné školní docházky* [online]. 22. 10. 2007, [cit. 18. 7. 2022]. Dostupné z: https://clanky.rvp.cz/wp-content/uploads/prilohy/9883/odklady_povinne_skolni_dochazky_clanek_ke_stazeni.pdf

M. Mana, 2021. *Proč už nepřibývá děti ve školkách* [online]. 15. 9. 2021, [cit. 22. 7. 2022]. Dostupné z: https://www.statistikaamy.cz/2021/09/15/deti_ve_skolkach

Matějček Z., 1992. *Dítě a rodina v psychologickém poradenství*. Státní pedagogické nakladatelství: Praha, 1992. ISBN: 80-04-25236-2.

Matějček Z., 1996. *Co, kdy a jak ve výchově dětí*. Portál: Praha, 1996. ISBN: 80-7178-085-5.

Matějček Z., 2005. *Prvních 6 let ve vývoji a výchově dítěte*. Grada: Praha, 2005. ISBN: 80-247-0870-1.

Matějček Z., 2017. *Rodiče a děti*. Vyšehrad: Praha, 2017. ISBN: 978-80-7429-797-7.

Mertin V. a Gillernová I., 2015. *Psychologie pro učitelky mateřské školy*. Portál: Praha, 2015. ISBN: 978-80-262-0977-5.

Národní pedagogický institut České republiky, 2015. *Zpráva o vývoji českého školství od listopadu 1989* [online]. 31. 8. 2015, [cit. 3. 3. 2023] Dostupné z: https://archiv-nuv.npi.cz/uploads/nuv/strategie/zprava_vyvoj_skolstvi.doc

Nejškolky.cz, 2015. *Typy mateřských školek dle zřizovatele* [online]. 28. 7. 2015, [cit. 20. 7. 2022]. Dostupné z: <https://www.nejskolky.cz/typy-skolek/>

Opravilová E., 2003. *Rok v mateřské škole*. Praha: Portál, 2003. ISBN: 80-7178-847-3.

Opravilová E., 2016. *Předškolní pedagogika*. Grada: Praha, 2016. ISBN: 978-80-247-5107-8.

Prázdninová škola Lipnice, 2022. *O nás* [online]. 2022, [cit. 22. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.psl.cz/o-nas/>

Průcha J., Walterová E. a Mareš J., 2013. *Pedagogický slovník*. Portál: Praha, 2013. ISBN: 978-80-262-0403-9.

Sobotková I., 2007. *Psychologie rodiny*. Portál: Praha, 2007. ISBN: 978-80-7367-250-8.

Svobodová E. a kol., 2010. *Vzdělávání v mateřské škole*. Portál: Praha, 2010. ISBN: 978-80-7367-774-9.

Smolíková K. a spol., 2005. *Manuál k přípravě školního (třídního) vzdělávacího programu mateřské školy*. Výzkumný ústav pedagogický v Praze: Praha, 2005. ISBN: 80-87000-01-3.

Smolíková K. a spol., 2021. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání* [online]. 1. 9. 2021, [cit. 25. 7. 2022]. Dostupné z: <https://www.edu.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/ramcovy-vzdelavaci-program-pro-predskolni-vzdelavani-rvp-pz/>

Speciální pedagogika.cz, 2015. *Jemná a hrubá motorika* [online]. 13. 11. 2015, [cit. 28. 7. 2022]. Dostupné z: <https://www.specialni-pedagogika.cz/jemna-a-hruba-motorika/>

Státní zdravotní ústav, 2016. *Program škola podporující zdraví* [online]. 5. 9. 2016, [cit. 21. 11. 2022]. Dostupné z: <http://www.szu.cz/program-skola-podporujici-zdravi>

Syslová Z., 2013. *Profesní kompetence učitele mateřské školy*. Grada: Praha, 2013. ISBN: 978-80-247-4309-7.

Syslová Z., 2017. *Učitel v předškolním vzdělávání a jeho příprava na profesi*. Masarykova univerzita Brno: Brno, 2017. ISBN: 978-80-210-8475-9.

Syslová Z. a Chaloupková L., 2015. *Rámeček profesních kvalit učitele mateřské školy*. Masarykova univerzita: Brno, 2015. ISBN: 978-80-210-7885-7.

Syslová Z., Šmahelová B. a Pavlovská M., 2012. *Dějiny předškolní pedagogiky*. Masarykova univerzita: Brno, 2012. ISBN: 978-80-210-5981-8.

Šmelová E., 2005. *Předškolní vzdělávání očima rodičovské veřejnosti* [online]. 2005, [cit. 2. 9. 2022]. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/pedor/article/view/1391/1028>

Začít spolu, 2020. *Začít spolu v MŠ* [online]. 9. 7. 2020, [cit. 21. 11. 2022]. Dostupné z:
<https://www.zacitspolu.eu/o-programu/zacit-spolu-na-ms/>

Začít spolu, 2022. *O programu Začít spolu* [online]. 10. 3. 2022, [cit. 22. 11. 2022]. Dostupné z:
<https://www.zacitspolu.eu/o-programu/o-programu-zacit-spolu/>

17 Seznam Grafů

Graf 1: Jakého jste pohlaví – všichni respondenti	41
Graf 2: Kolik je Vám let – všichni respondenti	42
Graf 3: Kolik let je Vašemu dítěti – všichni respondenti	43
Graf 4: Kolik má Vaše dítě sourozenců – všichni respondenti	44
Graf 5: Jaký byl rozhodující faktor pro výběr školky pro Vaše dítě – všichni respondenti	45
Graf 6: V čem by podle Vás měla MŠ podporovat osobnost Vašeho dítěte – všichni respondenti.....	48
Graf 7: Jak by podle Vás měla vypadat ideální školka – všichni respondenti	51
Graf 8: Jaký by podle Vás měl být ideální pedagog – všichni respondenti.....	54
Graf 9: Chodili jste do MŠ rádi – všichni respondenti	57
Graf 10: Máte pocit, že pedagogové mají na rodiče vysoké nároky v těchto kategoriích – všichni respondenti	58
Graf 11: Víte, podle jakých dokumentů se v MŠ vyučuje, a zajímáte se o školní vzdělávací program dané školky – všichni respondenti	60
Graf 12: Jste spokojeni s výběrem MŠ pro Vaše dítě – všichni respondenti	61

18 Seznam příloh

Příloha 1: Vzor dotazníku str. 1	80
Příloha 2: Vzor dotazníku str. 2.....	81
Příloha 3: Vzor dotazníku str. 3.....	82
Příloha 4: Vzor dotazníku str. 4.....	83
Příloha 5: Vzor dotazníku str. 5.....	84
Příloha 6: Vzor dotazníku str. 6.....	85
Příloha 7: Rozhovor A, str. 1	86
Příloha 8: Rozhovor A, str. 2.....	87
Příloha 9: Rozhovor B, str. 1	88
Příloha 10: Rozhovor B, str. 2	89

19 Přílohy

Příloha 1: Vzor dotazníku str. 1

Školka

Dobrý den,

Jmenuji se Diana Jirdásková a jsem studentkou Technické Univerzity v Liberci, oboru Učitelství pro mateřské školy.

Touto cestou bych Vás velmi ráda požádala o vyplnění krátkého dotazníku, jehož úkolem je zjištění hlavních kritérií při výběru MŠ pro Vaše dítě. Dotazníky slouží jako podklad pro moji bakalářskou práci a jsou plně anonymní.

Velmi si vážím Vašeho času a ochoty při vyplňování tohoto dotazníku.

Jaké je Vaše pohlaví?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

Muž Žena

Kolik je Vám let?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

18-29 30-39 40-49 50-59 60 a více

Kolik let je Vašemu dítěti?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

0 - 1 rok 2 - 3 roky 4 - 6 let

Kolik má Vaše dítě sourozenců?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

Nemá sourozence 1 2 3
 Jiný počet

Jaký byl rozhodující faktor při výběru školky pro Vaše dítě?

Nápověda k otázce: *V každém řádku zakřížkujte vždy jednu odpověď*

Rozhodující Důležité Neutrální Nedůležité

Místo (vzdálenost školky od Vašeho bydliště)	☐	☐	☐	☐
Cena školného	☐	☐	☐	☐
Zajímavý školní vzdělávací program MŠ	☐	☐	☐	☐
Osobní přístup a rodinné prostředí	☐	☐	☐	☐
Struktura tříd (vhodné rozdělení dle věku)	☐	☐	☐	☐
Profesionální a přátelští učitelé	☐	☐	☐	☐
Vhodná nabídka aktivit školky	☐	☐	☐	☐
Osobní zkušenost (starší dítě tuto školku již navštěvovalo)	☐	☐	☐	☐
Vzhled a vybavení školky	☐	☐	☐	☐
Doporučení od známých	☐	☐	☐	☐
Jinde nebylo místo / nebyla jiná možnost výběru	☐	☐	☐	☐

Nápověda k otázce: *Jiná odpověď (doplňte) - v případě, že Vás nic nenapadá, otázku přeskočte.*

V čem by podle Vás měla MŠ podporovat osobnost Vašeho dítěte?

Nápověda k otázce: *V každém řádku zakřížkujte vždy jednu odpověď*

	Rozhodující	Důležité	Neutrální	Nedůležité
Učit dítě samostatnosti	☐	☐	☐	☐
Naučit dítě navazovat sociální vztahy	☐	☐	☐	☐
Naučit dítě spolupracovat a vycházet s ostatními	☐	☐	☐	☐

Podporovat jeho zvědavost a zájem poznávat nové věci	☐	☐	☐	☐
Zlepšovat jeho znalosti v přípravě pro vstup na ZŠ	☐	☐	☐	☐
Rozvíjet dítě v pohybových dovednostech	☐	☐	☐	☐
Posouvat dítě v řečových a komunikačních dovednostech	☐	☐	☐	☐
Budovat u dítěte kladný vztah k přírodě a okolnímu světu	☐	☐	☐	☐

Nápověda k otázce: *Jiná odpověď (doplňte) - v případě, že Vás nic nenapadá, otázku přeskočte.*

Jak by podle Vás měla vypadat ideální školka?

Nápověda k otázce: *V každém řádku zakřížkujte vždy jednu odpověď*

	Rozhodující	Důležité	Neutrální	Nedůležité
Vlastní prostorná a vybavená zahrada	☐	☐	☐	☐
Moderní a technické vybavení MŠ	☐	☐	☐	☐
Rodinné prostředí a vstřícný kolektiv	☐	☐	☐	☐
Pravidelné sdělování informací o průběhu dne a aktivitách dětí (osobní sdělení, Facebook, webové stránky)	☐	☐	☐	☐
Vhodně uspořádaný režim dne	☐	☐	☐	☐
Pravidelné výlety a nabídka více kroužků (angličtina, dětská jóga)	☐	☐	☐	☐
Možnost zapojení rodičů do aktivit školky	☐	☐	☐	☐
Delší provozní doba školky	☐	☐	☐	☐
Zdravější strava a možnost většího výběru pokrmů	☐	☐	☐	☐

Nižší cena školného	☐	☐	☐	☐
Pravidelné vzdělávání a rozvoj učitelů	☐	☐	☐	☐
Měla by respektovat soukromí rodiny	☐	☐	☐	☐

Nápověda k otázce: *Jiná odpověď (doplňte) - v případě, že Vás nic nenapadá, otázku přeskočte.*

Jaký by podle Vás měl být ideální pedagog?

Nápověda k otázce: *V každém řádku zakřížkujte vždy jednu odpověď*

	Rozhodující	Důležité	Neutrální	Nedůležité
Je ochotný a vstřícný	☐	☐	☐	☐
Umí řešit problémové situace	☐	☐	☐	☐
Vyzařuje z něho dobrá a pozitivní energie	☐	☐	☐	☐
Hlídá děti	☐	☐	☐	☐
Jde dětem příkladem	☐	☐	☐	☐
Má individuální vztah k dítěti	☐	☐	☐	☐
Pravidelně informuje rodiče o pokrocích a chování dítěte	☐	☐	☐	☐
Neměl by kouřit a vést rušný noční život	☐	☐	☐	☐
Měl by dítě naučit to, co doma nestihnu	☐	☐	☐	☐
Hraje si s dětmi	☐	☐	☐	☐
Neustále se musí vzdělávat a rozvíjet	☐	☐	☐	☐

Dítě ho má rádo a těší se na něho	☐	☐	☐	☐
Musí mít vysokoškolské vzdělání	☐	☐	☐	☐
Musí mít spoustu let praxe, nesmí být mladý	☐	☐	☐	☐
Neměl by být muž	☐	☐	☐	☐

Nápověda k otázce: *Jiná odpověď (doplňte) - v případě, že Vás nic nenapadá, otázku přeskočte.*

Jaké jsou Vaše vzpomínky na MŠ?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Do MŠ jsem chodil/a rád/a a mám na ni dobré vzpomínky S MŠ se mi poji spíše horší zážitky
- Měla tato zkušenost vliv při výběru MŠ pro Vaše dítě?

Nápověda k otázce: *Jiná odpověď (doplňte) - v případě, že Vás nic nenapadá, otázku přeskočte.*

Máte pocit, že pedagogové mají na rodiče vysoké nároky v těchto kategoriích?

Nápověda k otázce: *V každém řádku zakřížkujte vždy jednu odpověď*

	Rozhodně ano	Spíše ano	Nevím	Spíše ne	Rozhodně ne
Pomůcky (přinést materiály na vyrábění, školní potřeby)	☐	☐	☐	☐	☐
Zapojení rodičů do činností školky (vánoční tvoření, pečení koláčků)	☐	☐	☐	☐	☐

Domácí úkoly (ranní úkol, pracovní list)

Finance (ceny kroužků, obědů)

Nápověda k otázce: *Jiná odpověď (doplňte) - v případě, že Vás nic nenapadá, otázku přeskočte.*

Víte, podle jakých dokumentů se v MŠ vyučuje a zajímáte se o školní vzdělávací program dané školky?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

ANO NE

Jste spokojený/á s výběrem MŠ pro Vaše dítě?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

Rozhodně ano Spíše ano Spíše ne Rozhodně ne

Je něco, co Vám ve školce chybí a chtěli byste to změnit, nebo co byste naopak ocenili?

Rozhovor mateřská škola

1. Jaká očekávání mají podle Vás rodiče od mateřské školy?

„Podle mého názoru se jedná o více zásadních očekávání. Rodiče očekávají především přípravu dítěte na vstup do ZŠ. Dále si myslím, že je pro ně zásadní, aby jejich děti získaly dovednosti pro školní docházku. Na závěr je to osamostatnění ve všech oblastech.

Je to však velmi individuální a vždy záleží na prioritách rodičů.“

2. Podle čeho si myslíte, že rodiče vybírají školku pro své dítě?

„Myslím si, že se rodiče řídí především podle: vzdálenosti od bydliště, pověsti MŠ, doporučení od známých, personálního obsazení, provozní doby MŠ, zda má dítě v MŠ již nějaké kamarády“

3. Myslíte si, že nároky rodičů v těchto oblastech jsou dosažitelné nebo příliš vysoké?

Kvalifikace učitelů – „dosažitelné: Rodiče často vyžadují lidský a vstřícný přístup a ochotu. Myslím si, že vzdělání či délka praxe pedagogů není pro rodiče tolik důležitá, jako jejich charakter.“

Rozvoj dítěte – „dosažitelné: Podle mého názoru rodiče očekávají od školky maximální rozvoj dítěte pro vstup na ZŠ, jak jsem i uvedla v první otázce, což si myslím, že je v našich kompetencích dosažitelné.“

Zájmové kroužky – „dosažitelné: Z mého pohledu rodiče nemají až tak velký zájem o volnočasové aktivity. Když rodiče projeví velký zájem o některý kroužek, jsme většinou schopni tento kurz zajistit. Vše se ovšem odvíjí také od finanční stránky.“

4. Myslíte si, že se Vám daří splnit kritéria všech rodičů v těchto oblastech?

Kvalifikace učitelů: „Ano, naším cílem je vytvářet vstřícné a rodinné prostředí, tudíž vybíráme pedagogy, které nám jsou svojí povahou sympatičtí.“

Rozvoj dítěte: „I zde si myslím, že se nám to daří. snažíme se děti maximálně rozvíjet při všech aktivitách v MŠ.“

Zájmové kroužky: „A ano musím říct i zde. Rodičům různé kroužky nabízíme pravidelně. Zároveň vždy na začátku školního roku provádíme dotazníkové šetření, abychom zjistili, o co by měli rodiče zájem.“

5. Řešíte často nespokojenost nebo stížnosti ze strany rodičů, co se týká chodu školky nebo postupu pedagogů?

„Vždy záleží na okolnostech a rodičích. Za 20 let praxe co učím, se mi však nestalo, že by si rodiče stěžovali a byli nespokojeni co se týká učitelů nebo prostředí. Když se vyskytne nějaký problém, tak se jedná spíše o chování nebo nějaké specifické poruchy dítěte.“

Rozhovor mateřská škola

1. Jaká očekávání mají podle Vás rodiče od mateřské školy? Od Vás jako pedagogů?

„Očekávání rodičů jsou různá, obvykle si myslí, že mateřská škola je jen jakási instituce na „hlídání dětí“. V lepších případech rodiče očekávají, že jejich děti mateřská škola připraví na vstup do základní školy. Mnohdy je ale jejich pohled zkreslený a myslí si, že za ně udělají paní učitelky v mateřské škole úplně vše. Pedagogové děti vzdělávají a rozvíjí klíčové kompetence, je ale potřeba si uvědomit, že předškolní vzdělávání podporuje a doplňuje rodinnou výchovu, tudíž je potřeba vzájemná spolupráce rodiče a mateřské školy.“

2. Podle čeho si myslíte, že rodiče vybírají a školku pro své dítě? Co je pro rodiče důležité?

„Myslím si, že zásadní je lokalita. Jelikož jsou státní školky spádové, určitě je pro rodiče a jejich děti pohodlnější docházet do mateřské školy v okolí bydliště. Dále pokud se zaměřují na nějaké alternativní pedagogické směry, rozhodují se i podle zaměření mateřské školy. Dále také, co daná mateřská škola nabízí (kroužky, aktivity...)“

3. Myslíte si, že nároky rodičů v těchto oblastech jsou dosažitelné nebo příliš vysoké? Co v jednotlivých oblastech viz níže, rodiče očekávají podle Vás?

„Podle mého názoru jsou nároky dosažitelné, záleží, jakou mateřskou školu rodiče zvolí a v jaké lokalitě se nachází.“

Kvalifikace učitelů: „Rodiče ve většině případů očekávají, že se o jejich dítě bude starat kvalifikovaný personál.“

Rozvoj dítěte: „Rodiče předpokládají, že pedagog jejich dítě rozvíjí a podporuje ve vzdělávání.“

Zájmové kroužky: „Rodiče očekávají, že děti budou zažívat různé aktivity během pobytu v mateřské škole (výtvarné, hudební, pohybové...)“

4. Myslíte si, že se Vám daří splnit kritéria všech rodičů v těchto oblastech?

Kvalifikace učitelů: „*Já sama momentálně dokončuji magisterské studium v oboru předškolní a speciální pedagogika, jelikož cítím nejenom tlak na potřebu vysokoškolského vzdělání v tomto oboru, ale celkově i potřebu a vhodnost tohoto vzdělání pro výkon takovéto práce – takovou kvalifikaci považuji pochopitelně za dostačující. V mém kolektivu jsou paní učitelky s pedagogickým vzděláním a dlouholetou praxí.*“

Rozvoj dítěte: „*U dětí rozvíjíme jejich klíčové kompetence v průběhu celého dne. Činíme tak situačním a sociálním učením, učením pomocí prožitkového učení a učením pomocí hry. Dále se snažíme podporovat volnou hru, jelikož ta je v předškolním období velmi důležitá.*“

Zájmové kroužky: „*Já osobně zájmové kroužky nevedu, ale jako školka je nabízíme. Naším hlavním přínosem pro děti je zaměřovat se na všechny oblasti a vymýšlet vhodně zvolené aktivity, aby se děti něco naučily a měly z toho radost. Osobně se zaměřuji na dramaturgii a ráda s dětmi vymýšlím dětské muzikály pro rodiče.*“

5. Řešíte často nespokojenost nebo stížnosti ze strany rodičů, co se týká chodu školky nebo postupu pedagogů?

„*Za svou praxi jsem se ještě nesetkala s žádnou stížností, maximálně šlo o nějaké nedorozumění, kdy se poté vše vyjasnilo při konzultaci s rodiči.*“